

ΕΣΤΙΑ

Παύλος
Π.
Στ.
ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

1878

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΛΑΥΡΕΙΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας, 'Οδός Σαβίου, 6

1878

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20.—Ἡ συνδρομὴ ἀρχίπτει ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

18 Μαρτίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΗΘΗ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

Πρὸς τὴν φιλιτάτην Κυρίαν Ζελέικαν Ρίζου.
Φιλιτάτη Κυρία,

Ἦ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολὴ σας ἦτον πλήρης ἀπὸ αἰσθήματα εὐγενῆ καρδίας εὐγενεστάτης· ἐξέφραζεν αἰσθήματα, τὰ ὅποια ἐγγυῶνται κατὰ βεβαιότατον βαθμὸν εἰς τὸν φιλόστοργον ἐμὲ πατέρα τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὑπερφιλτάτου μοι Κωνσταντίνου. Συμπεράνατε λοιπὸν, Κυρία μου, πόσον ἡ ἐπιστολή σας μ' ἐχαροποίησε, συμπεράνατε πόσον ζῶηρι ἀνέβρυσαν ἀπὸ τὴν πατρικὴν καρδίαν μου αἰ ὑπὲρ ὑμῶν ἀμφοτέρων τῶν φιλιτάτων εὐχῶν μου, ὅταν ἀνέγνωσα τὸ πολυτιμον ἰδιόχειρόν σας.

Ἵστερον ἀπὸ τόσας οἰκιακὰς μεγάλας καὶ ἀλληλοδιαδόχους συμφορὰς, αἱ ὅποια μ' ἐπότισαν μέχρι τρυγῶς ἀλλεπάλληλα ποτήρια πικρῶν ἀνυποπόρων, πεπρωμένον ἦτον ἡ φιλιτάτη Ζελέικα νὰ μὲ ζωογονήσῃ διὰ τῆς εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς τὸν υἱόν μου. Εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα, Κυρία, ὅταν κατὰ τὸν χειμῶνα λάμψωσιν ἐξαίφνης αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες εἰς τὸν αἰθέρα, πόσον φαίνονται γλυκύτεραι καὶ τερπνότεραι παρὰ τὰς ἐαρινὰς ἀκτῖνας. Τὸ αὐτὸ ἠκολούθησεν εἰς ἐμὲ, ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σας. Εἰς τὸν χειμῶνα τῆς παρακμασάσης ἡλικίας μου, συνώδευμένον μὲ τόσας λύπας, ἀνατείλασα ἡ πληροφορία περὶ τῆς εὐζωίας τοῦ υἱοῦ μου, ἐφρίδρυνε τὴν καρδίαν μου εἰς ὑπερβολήν.

Ἦθελα αἶς ἀπαντήσαι, φιλιτάτη, εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, εἴαν ἦτον δυνατόν νὰ ἐκφράσαι δι' αὐτῆς τὰ πατρικά μου αἰσθήματα μὲ τὴν αὐτὴν ἀνεργητικότητά τοῦ γράμματός σας. Θελήσατε λοιπὸν νὰ δεχθῆτε τὰς βεβαιώσεις τῶν αἰσθημάτων μου παριστανομένης εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν καὶ δουλίσαιτε κάλλιστα καθὼς Ἕλληνας, καὶ γράφετε ὡσαύτως, καὶ μὴ ἀμφιβάλετε, ὅτι

σὰς εὐχομαι πατρικώτατα, καὶ σὰς ὑπεραγαπῶ ὡς κόρην μου παμφιλτάτην.

Ἄθηναι, τὴν 26 Μαΐου (7 Ἰουνίου) 1840.
Ὁ εὐχέτης πατὴρ
Ι. ΡΙΖΟΣ.

Ὁ κ. Κ. Σάβας ἐκδίδει μετ' οὐ πολλῶν ἐν Πενετίᾳ σπουδαϊότατον καὶ ὄλιως πρωτότυπον σύγγραμμα, ἦτοι συλλογὴν τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων μνημείων τοῦ ἐπὶ τῶν μέσων αἰώνων ἑλληνικοῦ θεάτρου. Ὁ μετ' οὐ πολλῶν δημοσιευόμενος πρῶτος τόμος, περιέχει τὴν ἐσσαυτῆς τραγωδίαν καὶ κωμῶδιαν, συνοδεύεται καὶ διὰ μακροτάτης εἰσαγωγῆς ἐν ἣ ἐξιστοροῦνται αἱ περὶ αὐτοῦ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ φράγκου Ἑλληνισμοῦ. Κατὰ τὸν κ. Σάβαν οἱ Βυζαντινοὶ οὐ μόνον ἀνετήρησαν τὸ παλαιὸν ἑλληνικὸν θέατρον, ἐν τῷ ὅποιον παρῆσαντο ἰδίως αἱ κωμῶδιαι τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Μενάνδρου, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι ἐμύρυσαν τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ ἐρημιτικὸν θέατρον, τὰ ἅποια ἀπλῶς ἀπεμύθη ἡ αὐτικὴ Ἑρμῆσις. Ἡ ἐπομένη διατριβή, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἐρημιτικοῦ συγγράμματος, ἀπεστάλη, τῇ αἰτίᾳ αἰμῶν, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ Ἰ. σ. τ. εἰς ἀβτῆς παρελήφθησαν μέρη τινὰ καὶ αἱ πολλὰ ὑποσημειώσεαι.

Σ. τ. Δ.
Περὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς
Τῶν ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

Βεβαίως θὰ ἐκπλαγῶσι πολλοὶ ἀκούοντες τὴν παράξενον εἰδήσιν περὶ ὑπάρξεως ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐν τοῖς μέσοις καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ἐνῶ ἴσως ὀλίγοι ἐγίνωσκον μίαν καὶ μόνην Κρητικὴν τραγωδίαν, τὴν Ἐρωφίλιν, θὰ ἐκπλαγῶσι δὲ πλεονέστερον οἱ ἱστορικοὶ τοῦ νεωτέρου θεάτρου βλέποντες ὅτι ἡ παλαιὰ ὁμηλικὴ δὲν ἐπιρρολήθη ἐν μέσῳ τῶν φλογερῶν ἀναθεμάτων τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας ἐξηκολούθησε ζήσασα ἄδοξον μὲν καὶ ἄθλιον βίον, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἐπέζησε μέχρις οὐ ἢ τουρκικῆ βραβάρτης καταπόντις πᾶν σπέρμα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

Ὡς γνωστὸν, οἱ πρῶτοι τοῦ Χριστιανισμοῦ πατέρες μετὰ πεισιμονῆς σφοδρότατης ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ θεάτρου, διότι ἀφ' ἐνός μὲν ζῶηρὰ καὶ ἀνεπίληστος ἐπέζησεν ἡ παράδοσις τοῦ ἐπὶ Νέρωνος διαδραματισθέντος κατὰ τῶν χριστιανῶν φρικώδους ἐκείνου θεατρικοῦ μαρτυρίου,

1. Θ υ μ ε λ η καλεῖται ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δευτέρας (τοῦ κυριότερου δηλ. γόρου τοῦ μεταξὺ τῆς σκηνῆς καὶ τῆς κειωτάτης σειράς τῶν ἐκείνων τῶν θεατῶν) τετραγωνικῆς βωμῆς, περὶ ἣν ἐρχοῦντο οἱ χοροὶ. Ἡ ὁμηλικὴ ἦτο ἰσὺς εἰς τὸν Διόνυσον, τὸν προστάτην τῶν δραματικῶν παραστάσεων, διότι ἐκ τῆς διονυσιακῆς λατρείας παρήχθη τὸ δράμα. Θ υ μ ε λ ε κ δ ε δ ε, ὅπως καὶ δ ι ο ν υ σ ι α κ α δ ε, εἶνε λέξις ἰσοδύναμος πρὸς τὸ σ κ η ν ε κ α δ ε.
Σ. τ. Δ.

ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐβλεπον κατ' ἐξακολουθίαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς διακωμωδούμενα τὰ ἱερότερα τῆς πίστεως μυστήρια· ἂν καὶ οἱ δύο οὗτοι λόγοι ἀρκοῦσιν εἰς ἀποχρώσαν δικαιολόγησιν τοῦ πρὸς τὴν θυμέλην ἀποβάνου τῶν τότε χριστιανῶν μίσους, οὐχ ἦττον δύναται νὰ προστεθῇ καὶ τρίτος τις, ὅτι δηλαδὴ πολλάκις ἀποπειραθέντες οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ τὴν ἐκχριστιάνισιν τῆς σκηνῆς, ἀπέτυχον.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τῶν χριστιανῶν σπαραξικάρδια θεατρικὰ ἔργια τοῦ Ἀντιχρίστου τῆς Ἀποκαλύψεως μετὰ πολλῆς χάριτος ἀλλὰ καὶ τινος ποιητικῆς ἐλευθερίας περιέγραψεν ὁ Ῥενάν· ὡς δὲ παρακατιόντες θέλομεν ἴδει, τὰ Συναξάρια διέσωσαν πολλοὺς βίους θεατρικῶν οἴτινες, ἐνῶ διεκωμῶδον τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, ὑπὸ θείας αἴφνης ἐμπνεύσεως φωτισθέντες μετὰ κατανύξεως ὁμολόγησαν ἀπ' αὐτῆς τῆς θυμέλης τὴν χριστιανισμὸν καὶ καρτερικώτατα ὑπέστησαν τὸ μαρτύριον. Αἱ ἀπόπειραι Μεθοδίου τοῦ μαρτύρου, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ, Ἀπολλυναρίου τοῦ Αἰουδιέως καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀθανάτων τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς προϋόντων διὰ τῶν σκηνῶν τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, εἰς οὐδὲν ἕτερον συνετέλεσαν ἢ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ χριστιανικὴ φαντασία ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἄλλα ἀριστουργήματα πλὴν δραματικῶν· ὅτι δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ τότε χριστιανοὶ σιωπηλῶς πως ἐπέκριναν τὰς θεατρικὰς ταύτας ἀποπειράς ἀρκεῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ γεγονός ὅτι οὐδεὶς τῶν βυζαντινῶν σχολιαστῶν ποιεῖται λόγον τινα περὶ αὐτῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτῆ ἡ ἀπόδειξις τοῦ θεάτρου τούτου, τοῦ ὁποίου ἐν καὶ μόνον δράμα περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς, ὁ Χριστὸς πάσχω· ἀλλὰ καὶ τούτου πολὺ ἀμφισβητεῖται ὁ πατήρ, κάλλιον δ' ἤθελεν εἶπαι ἂν πῶν τῶν ἄλλοις ἀπόλετο, διότι, ἐνῶ τεχνικῶς ἐξετιμῆθη ὡς ψυχρολογικὴ ἀπομίμησις τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Λυκόφρονος, ἔχει καὶ τὸ ἐλάττωμα νὰ παριστᾷ τὴν Παναγίαν μᾶλλον ὡς Ἐκάβην κλαίονσαν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τέκνων αὐτῆς ἢ ὡς Θεομήτορα χριστιανικῶς ὀρηνούσαν ἐπὶ τῇ σταυρώσει τοῦ Χριστοῦ.

Μετὰ τὸν τελικὸν τοῦ χριστιανισμοῦ ὄραμα ἤρξατο ὁπωσοῦν κοπάων ὁ κατὰ τοῦ θεάτρου ἀμειλικτος πόλεμος τῶν πρώτων χριστιανῶν· δυστυχῶς ὁμοῦ νέον ἔναυσμα εἰς ἀπρόοπτον ριφθὲν ἀνεξαιροῦν τὸν ὑποτρέμοντα ἤδη σπινθῆρα τῆς ἀντισκηνικῆς καταφοράς, ἀμέσως δὲ τὸ τέως πολεμούμενον ὡς ἀντιχριστιανικὸν θεᾶτρον μετὰ πλειοτέρας ζήσεως ἀνεθεματίσθη ὡς αἰρετικόν. Ἀφορμὴ τῆς νέας ταύτης ἀντιθυμελικῆς σταυροφορίας ἐγένετο ὁ διάσημος αἰρεσιάρχης Ἄρειος, ὅστις πρὸς ταῖς ἄλλας κεινοτομίας ἐφαντάσθη ἵνα εἰσαγάγῃ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ καὶ πλήρες θεατρικὸν σύστημα, αὐτὸς οὗ-

τος συγγραφεὺς τὰ ἀναγκαῖα δράματα καὶ τοὺς διὰ τὸν λαὸν θεατρικοὺς ὕμνους, κατὰ μίμησιν, ὡς λέγεται, ἐνὸς τῶν ἀκολαστοτέρων Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν, τοῦ Κρητὸς Σωτάδου. Ἡ κατὰ πηξίς τοῦ μεγάλου σχίσματος ἢ τῆς θυμελικῆς αἰρέσεως, ὡς ἔλεγον οἱ τότε, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔκτατε ἀναφανισμένην πρὸς τὸ θεᾶτρον χριστιανικὴν ἀνοχὴν· καίτοι δὲ τινες τῶν σφόδρα ζηλωτῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐξεσπρονδύζον κατὰ τῆς σκηνῆς ὑπόκωφόν τι ἀνάθεμα, οὐχ ἦττον πλὴν τῶν κοσμικῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ἱερεῖς ἠδύνατο ἀνευ σπουδαίου σκανδάλου νὰ θεατροκαποῦσι· τὸ παράδοξον δὲ ὅτι ἀπὸ τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος τὸ θεᾶτρον εἰσβάλλει καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐκκλησίᾳ μετ' ἐλευθερίων τὰς ὑποίας ἴσως οὐδ' αὐτῆς ὁ Ἄρειος ἐφαντάσθη.

Ἀναντιρρήτως ἡ ἐλληνικὴ σκηνὴ πολὺ ἀπέβαλεν ἐν Βυζαντίῳ τῆς παλαιᾶς· αὐτῆς λαμπρόδος διὰ τὸν ἀπλόστατον λόγον ὅτι ἡ ἀλλολουχία τοσοῦτων διωγμῶν, ἀναθεμάτων καὶ καταθλιπτικῶν νόμων εἶχον ἀμικρῶσαι τὸ παλαιὸν αὐτῆς γόντρον, τὸ δὲ ἐπάγγελμα τοῦ θεατρικοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἠτιμώθη, ὥστε ὁ μετερχόμενος τοῦτο, ἐπὶ μισθῷ μάλιστα, ἐστρεβετο καὶ τῶν εὐτελεστέρων ἀστικῶν δικαιωμάτων. Οὕτε κληρονομικὰ δικαιώματα εἶχεν ὁ σκηνικός, οὔτε ὡς μάρτυς ἐπὶ δικαστηρίου ἠδύνατο νὰ παρυστῇ. Καταγεγραμμένης ἐν τῷ θυμελικῷ μητρώῳ ὄφειλε νὰ ζῆσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ ἐν τῇ σκηνῇ ἢ ἐκκλησίᾳ οὐ μόνον τῷ ἡνείκετῳ τὴν ἐπιθανάτων παρηγορίαν, ἀλλὰ καὶ δυσκόλως τῷ ἐπέτρεπε τὸ τε βάπτισμα καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν χριστιανικῶν μυστηρίων· ὄφειλε νὰ μένῃ ἐν τῇ θυμέλῃ· ἢ ἄλλῃ, δηλαδὴ ἀπιστος, ἂν δὲ ποτε ὁμολόγῃ τὴν χριστιανισμὸν ἐπ' ἐλπίδι βελτιώσεως τύχης, ὁ δῆμος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸν σύρῃ διὰ τῆς βίας ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὸν ἀναγκάσῃ εἰς ἐπανάληψιν τῆς παλαιᾶς τέχνης, ἣτις φυσικῶς ἠκέραια τὸ βάπτισμα· δημοσίῳ ἔρανθω τρεφόμενος, μόνον ἀποσταλὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἶχε τὴν διασκέδασιν τοῦ τρέφοντος αὐτὸν δήμου· «ἦν ἡ τῆς πόλεως χαρμυνὴ, πάντες γὰρ ἐτέρποντο ἐκ τῆς τούτου ἠδυφωνίας», λέγει τὸ Συναξάριον τοῦ ἐκ σκηνικῶν ἀγίου Φιλήμονος.

Αἱ ἐπὶ τῆς θυμέλης ἀναθαίνουσαι γυναικῆς ἔπαυον προστατευόμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου· μεταβάλλουσαι δὲ καὶ αὐτῇ τῷ οἰκογενειακῶν ὀνομα εἰς παλαιὴν ἐλληνικὴν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἑταίρας ἢ ἀδελφίδας, ἐπὶ δὲ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ εἰς χριστιανικὴν, ἐγένοντο ἔρμαιον τῶν διεφθαρμένων θεατῶν, πρὸ πάντων δὲ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐξασκούντων κηδεμονικὰ τινα δικαιώματα δικηγόρων (σκολαστικῶν)· πολλάκις ἀπλῆ ὑπόνοια ζηλοτύπου ἐραστοῦ ἤρκει ἵνα περικαρῆ ἢ δυστυχῆς τὴν ὥραιαν αὐτῆς κόμην καὶ οὕτως ἠτιμωμένη ἀποβλήθῃ διὰ παντός τῆς σκηνῆς

καὶ ζήτησῃ ἀτιμώτερον κρυπτήριον τῆς αἰσχύνης αὐτῆς, διότι καὶ αὐταὶ αἱ θύραι τῆς ἐκκλησίας δὲν ἠνολίγοντο τοσοῦτον εὐκόλως εἰς τὴν σκηνικὴν, καὶ μάλιστα τὴν κούτρον λήν.

Μέχρι τοῦ Θεοδοσίου αἱ θυμελικαὶ διατήρησαν τοῦλάχιστον τὸ προνόμιον τῆς πολυτελείας, ἣτις ὅπως δῆποτε ἱκανοποιεῖ τὴν γυναικείαν ματαιότητα ἀντὶ τοσοῦτων ἄλλων στέρψεων· ἐπὶ τῶν διαδόχων ὁμοῦ αὐτοῦ ταῖς ἀφρηθῆναι καὶ ἡ μικρὰ αὐτῆ παρηγορία, αὐστηρικὴ δὲ διατάξεις ἐκαθόνισαν τὴν λιτότητα τῆς θυμελικῆς ἐνδυμασίας, ἣτις οὐδὲν ἦττον διετήρησεν ἐτι θέληγητρα ἱκανὰ ἵνα σαγηνεύσῃ καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας πρὸς μεγίστην τοῦ Χρυσοστόμου δυσἀρεσίαν, ἀκαταπαύστως διαμαρτυρομένου κατὰ τῆς σκηνικῆς ψόφας ἣτις ὁσημέραι ἐλυμαίνετο τὸ ποίμνιόν του.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐπὶ τοσοῦτον ἠτιμώθη τὸ σκηνικὸν ἐπάγγελμα, ὥστε ἡ μὲν μιμὰ ἐσήμερον τὴν ἑταίραν, τὸ δὲ μιμάριον τὸ χαμαιτυπίον.

Περίεργον μνημῖον τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ Α' (474) πιστῶς ἐξεικονίζει τὴν τότε ἀτιμοτάτην τῆς σκηνῆς κατάπτωσιν, εἶναι δὲ τοῦτο τὸ Συναξάριον τοῦ τότε ἀκμάσαντος ἀγίου Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ συγγραφεὶν ὑφ' ἑνὸς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

Ἡ τιμὴ τῆς ἀνορθώσεως τῆς θυμέλης ἐκ τοσαύτης μακροχρονίου καταπτώσεως ἀνήκει εἰς τὸν πρῶτον ἐν Βυζαντίῳ βασιλεύσαντα Ἑλληνα τὴν καρδίαν, ὡς δὲ λέγουσιν οἱ σύγγραφοι καὶ τὴν καταγωγὴν, τὸν ἐξ Ἐπιδάμνου Ἀναστάσιον τὸν Δίκωρον (491-518) ὡς θέλομεν ἴδει παρακατιόντες, ὁ φιλόμουσος αὐτὸς μονάρχης οὐ μόνον ἐκθύμως ἐπροστάτευσεν τοὺς ἀπανταχοῦ τοῦ ἀπεράντου αὐτοῦ κράτους ἠθοποιούς, προσκαλέσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τοὺς ἐπισημοτέρους καὶ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τούτους τιμῆσας καὶ εὐεργετήσας, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς κατ' ἐπανάληψιν φόρους ἐδώρησεν εἰς τὸ ὑπῆκοον ἵνα διὰ τούτους συντηρηθῶσι τὰ θεᾶτρα, καὶ τὸ σπουδαιότερον ὅτι ἐπέτρεψε τὴν ἀπὸ σκηνῆς διακωμῶδισιν πάσης συγχρόνως κοινωνικῆς ἢ πολιτικῆς κακίας καὶ παρεκτροπῆς· μίᾳ ἀπλῇ τραγωδίᾳ ἐπὶ τοσοῦτον συνεκίνησε τὸν φιλοθέατρον μονάρχην, ὥστε οἱ Βυζαντινοὶ διαδραματίζοντες ἀπὸ σκηνῆς τὰ παράπονα αὐτῶν κατέρθουν τὴν βίτικὴν θεραπείαν πεπαλαιωμένων κακῶν, ἀφ' ὧν οὔτε μακροχρόνιοι γογγυσμοὶ οὔτε διαμαρτυρησῆς σφοδραὶ ἤρκεσαν ἵν' ἀπαλλάξωσιν αὐτούς· τὸ περίεργον δὲ ὅτι ὁ αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὁ τοσοῦτον ἐνδιαφέρον ἐπιδείξας ὑπὲρ τῆς κοσμικῆς σκηνῆς, εἰδείχθη ψυχρὸς ἐκτιμητῆς τοῦ χριστιανικοῦ θεάτρου, ὡς τοῦτο πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ παθήματος Δωροθέου τοῦ Ἀλεξανδρέως, ἐξορισθέντος εἰς Ἀφρικὴν διὰ τὴν πολυτίμητον τραγωδίαν αὐτοῦ «προφητεία τῆς

νῦν καταστάσεως.» Τὸν φιλοθέατρον Ἀναστάσιον μιμώμενος καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας Θεοδώριος Α' διέταξε τὴν ἐπανάληψιν τῶν τέως ἀργούντων ἐν Ῥώμῃ θεάτρων· ἀλλὰ περὶ τούτων διὰ μακρῶν ἐν τοῖς ἐξῆς, ὅτε θέλομεν λαλήσει καὶ περὶ τῆς νῦν δημοσιουμένης Κρητικῆς τραγωδίας, ἐν ᾗ ὁ Ἀναστάσιος παρίσταται ὡς ἡ προσωποποίησις τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ ἐλληνικοῦ γένους.

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ἰουστινίου οὐ μόνον ἡ σκηνὴ κατέπεσεν ἐν τῇ πρώτῃ ταπεινότητι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ πρὸ αἰώνων τελούμενοι ἐν Ἀντιοχείᾳ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες διὰ παντός καταργήθησαν.

Ἄν πιστεύσωμεν τὸν Προκόπιον, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουστινιανὸς δὲν εἰδείχθη φιλομουσώτερος τοῦ ἀξέστου θεοῦ αὐτοῦ· οὐχ ἦττον ὁμοῦ ἐκ τοῦ Κώδικος καὶ τῶν Νεαρῶν τούτου πληροφοροῦμεθα ὅτι ἰδιαζόντως ἐπροστάτευσεν τὰς θυμελικὰς γυναῖκας, ἐπιτρέψας αὐταῖς ὅπως καὶ τὴν σκηνὴν ἐγκαταλίπωσι, καὶ γάμοις νομίμοις συνάψωσι, καὶ μητέρας νομίμων τέκνων ἀναγνωρίζονται· τὸ περίεργον δὲ ὅτι διὰ τῆς ΝΑ' Νεαρῆς ἐπιτρέπει εἰς τὰς ἀτυχῆς ταύτας γυναῖκας καὶ αὐτὴν τὴν ψευδορκίαν, προκειμένου περὶ ἀρνήσεως πάσης πρὸς ἀναιδῆ ἐρωμένον γραπτῆς τε καὶ ἐνόρκου ὑποσχέσεως. Ἄλλ' αἱ ὑπὲρ τῶν σκηνικῶν γυναικῶν ἐξαιρετικαὶ καὶ φιλόφρονες αὐταὶ διατάξεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ πιθανώτατα ὑπεγορεύθησαν αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν τῇ θυμέλῃ διελοῦσης τὴν νεότητα αὐτῆς Θεοδώρας.

Οἱ Βικονομάχοι βασιλεῖς κατὰ πάσαν βεβαιότητα ὑπεστήριξαν τὸ θεᾶτρον, ἀπὸ βλεπομένων τὸν Θεόφιλον χάριν τῆς θεατρικῆς παραστάσεως τοῦ Καραβιτίου διατάσσοντα τὴν ἐν τῇ πυρᾷ θάνατον τοῦ πραίποσιτου Νικηφόρου, τοῦ ἐν τῇ παραστάσει διακωμωδουμένου ὡς ἀρπάσαντος τὸ καράβιον τῆς χήρας.

Ὁ Μακεδονικὸς οἶκος ἐμετρίσας τὰς κατὰ τῶν σκηνικῶν παλαιὰς διατάξεις, ἀποδοῦς αὐτοῖς διὰ τῶν Βασιλικῶν νόμων πολλὰ τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων. Εἰς Κωνσταντῖνον μάλιστα τὸν Π' ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι πρῶτος ἀνέδειξεν ἢ μᾶλλον ἐπισήμως ἀνεγνώρισεν καὶ τὸ δημοτικὸν θεᾶτρον· ἢ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσα Βασίλειος Τάξις ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον περιέχει θεατρικὰς σκηνὰς τῶν πολυαίθμων ἐν Κωνσταντινουπόλει συνεγχιῶν, αἵτινες, ὑπὸ ἰδίου μελωδοῦς, κράτας καὶ ὀρχηστᾶς λαμβάνουσι σπουδαιότατον μέρος ἐν ἐκαστῇ ἐκκλησιαστικῇ τε καὶ βασιλικῇ εορτῇ, ψάλλουσαι ἰδίους ὕμνους καὶ ἐκτελοῦσαι παλαιούς τινες παντομίμικους χορούς, εἰς τῶν ὁποίων, ὁ Μακαρίλαρικός, διατηρηθεὶς μέχρι τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος παρὰ τῇ συνεχίᾳ τῶν βυζαντινῶν κρησπολῶν, περιεγράφῃ λεπτομερῶς ὑπὸ τῆς ἐλληνίδος κυρίας Chénior (μητρὸς τοῦ γνωστοῦ γάλλου ποιητοῦ), ἣτις, καί-

τοι αγνοούσα την επί των βυζαντινών υπαρχίν του αυτού χορού, οὐδὲν ἦτον μετ' ὀξυδερκείας ἀνεγνώρισε τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ καὶ πειστικῶς ἰσχυρίσθη ὅτι ἐν τούτῳ διεδραματίζετο ἡ κατὰ Δαρείου ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τὸ περιεργον δὲ ὅτι ὁ ἄλλως τε τοσοῦτον φιλευσεβῆς Κωνσταντῖνος II οὐδόλως ἐδίστασεν ἐν τῷ φιλοθεατρικῷ ζήλῳ αὐτοῦ ἵνα ἐπανιδρώσῃ καὶ ἐθνικῶς τελετὰς ῥητῶς ἀπηγορευμένας ὑπὸ τῶν συνοδικῶν κανόνων· οὕτω βλέπομεν ἐπ' αὐτοῦ ἐπανερχόμενα τὰ κατηρηγμένα Βρουμάλια καὶ πρὸ πάντων τὴν βακχικὴν τελετὴν τῶν Ἀθηνῶν, ὑπ' ἄλλο μὲν ὄνομα (Τρυγητικὸν Δείπνον), οὐχ ἦτον ἡμῶς σκανδαλωδέστερον τῆς παλαιᾶς, ὡς συνοδουμένην καὶ ὑπὸ χοροῦ προσωπιδοφόρων ὡς θέλομεν ἶδει προσεχῶς, ἡ βακχικὴ αὕτη τελετὴ διατηρεῖται ἔτι ἐν Θράκῃ ἐν τῷ παντομικῷ χορῷ τῶν Ἀναστεναρίων (χορὸς τῶν Παππούδιων.)

Ἢ ἐν τῇ δεκάτῃ ἐκατονταετηρίδι ἐπίσημος αὕτη ἐκδήλωσις ὑπὲρ τῆς τείως παρηγωνισμένης θυμέλης ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀντιθεατρικὴ σταυροφορία δὲν ἰσχυρῶς ἵνα ἀπορριζώσῃ ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τοσοῦτον εὐχάριστα ἔθιμα, μετ' ὧν ἔζησεν ὁ ἄνθρωπος ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου· τὸ παράδοξον δὲ ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἐκκλησία ἀηδίασα πλεονεξία εἰς τὴν ἀσκητικὴν μονατονίαν ἐν ἧ ἐπὶ τοσοῦτον ἔζησεν, ἐπεθύμει ἐκ καρδίας ὅπως γευθῆ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης θυμηδίας, ἔστω καὶ ἂν αὕτη εἶχε τὰς συνετείας τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ. Ὁ τότε πατριάρχης Θεοφύλακτος διακρίνετο ἐπὶ νεανικῇ ζωηρότητι, συνεχῶς παρεκτροπυμένη εἰς σκηνὰς πάντα ἀσυμβιβάστους πρὸς τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀξίωμα· ἦν ὅμως υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Α' καὶ γυναικῶδελφος τοῦ προσηρμημένου Κωνσταντίνου II, οἱ δὲ δύο αὗτοι τίτλοι ἦσαν ἀρκούντως ἰσχυροὶ ὅπως οὐ μόνον καλύπτωσι τὰς νεανικὰς ταύτας παρεκτροπὰς, ἀλλὰ καὶ καθιστῶσιν αὐτὰς ἐπαίνων ἀντικείμενον πρὸς τοὺς πολυκρίθους κόλαξί τῆς πατριαρχεικῆς αὐλῆς. Οὐδεὶς ἕτερος πλὴν τοῦ Θεοφυλάκτου ἠδύνατο ἵνα τολμήσῃ ὅ,τι οὗτος ἐτόλμησε καὶ ἐπιτυχῶς ἐξετέλεσεν. Ἢ σκηναὶ ὀργήστρα εἰσῆλθε πανηγυρικῶς ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἐν ἧ ἔκτοτε διὰ χορῶν καὶ θυμηδικῶν ἀφισμάτων διεδραματίζοντο χριστιανικαὶ σκηναὶ. Ὅτι δὲ ἡ τολμηρὰ αὕτη ἀπόπειρα δὲν ἦν ἀποτελεσματικὴ τῆς προσωπικῆς τοῦ Θεοφυλάκτου ἰδιοτροπίαις, ἀλλὰ τῆς κοινῆς τῶν πιστῶν ἀπαιτήσεως, ἀποδεικνύει τὸ γεγονός ὅτι τὸ χριστιανικὸν θέατρον διετηρήθη ἐν τῇ Ἁγίᾳ Σοφίᾳ ἐπὶ πολλὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου τούτου ἐκατονταετηρίδας, οὐδεὶς δὲ τῶν διαδόχων αὐτοῦ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἀποδιώξῃ, μιμούμενος τὸν Χριστὸν διὰ τῆς μάστιγος, τοὺς κατασχόνοντας τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· προϊόντος μάλιστα

τοῦ χρόνου τὸ θέατρον τοῦτο μετεδόθη καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, Ἰωάννης δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Εὐχαΐτων εἰσήγαγεν αὐτὸ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ μετὰ σκανδαλωδῶν τροποποιήσεων, διότι, πλὴν τῶν μελωδῶν καὶ ὀργηστῶν, ἐλάμβανε μέρος ἐν τῇ παρεστάσει καὶ αὐτὸς ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἀποστεινὸν ὕμνον εἰς τὴν Θεοτόκον ἀντιγεγραμμένους ἐκ τοῦ Εὐριπίδου· ὁ πατριάρχης Μιχαὴλ ὁ Κηρουλλάριος ἐπὶ τοσοῦτον ἐνεψύχωσε τὴν ἐκκλησιαστικὴν σκηνήν, ὥστε ἐπέτρεψεν ἵνα ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ βήματος θιάσος σκηναῶν παριστᾷ τὰς ὡδίας τῆς Θεοτόκου, τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν βάπτισιν ὑπὸ τοῦ Προδρόμου, ὅστις ἀντὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἐνόηματος προσέλαβε τὸ ἐθνικὸν ἐπώνυμον Ἀπερσκόμης. Τὸ παράδοξον δὲ εἶναι ὅτι, ἐνῶ ἡ ἐκκλησία καλῶς ἐνοήσασα τὴν ἀνάγκην τῶν απαιτήσεων τῆς τότε κοινωνίας προθύμως συγκρατεῖται εἰς τοσαύτας παρεκτροπὰς, ἡ πολιτεία ἐδείχθη πολημιωτάτη τῶν λειτουργικῶν τούτων μεταρρυθμίσεων, διότι ὡς θέλομεν ἶδει παρεκτινόντες αὐτὴ τὸ ἐκκλησιαστικὸν θέατρον ἐγένετο μίαν τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν ἵνα ἀπαλέσῃ ὁ Κηρουλλάριος καὶ θρόνον καὶ ζώην.

Ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν βασιλέων τὸ θέατρον ἐναλλὰξ καταπίπτει καὶ ἀναρθοῦται, διότι, ἐνῶ ἀφ' ἑνὸς μὲν βλέπομεν τοὺς σκηναῖους ἀπλοῦς πυμπυτὰς τῶν καταδικῶν, ἀφ' ἑτέρου παρουσιάζονται τοσοῦτον ἐν τῇ αὐτῇ σημαίνοντες, ὥστε οἱ τότε λογιότατοι πάλιν σκανδαλίζονται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ προτιμῆσει· διὸ ὁ μὲν Ἰωαννοπρόδρομος μακαρίζει τὴν τύχην τῶν θυμηδικῶν, ὁ δὲ Ἰζέτης ἐπικαλεῖται τὴν σκίαν τοῦ Σαρκελέου ἵνα ἴδῃ ὅποια καθάρματα ὀνομάζονται διάδοχοι αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων δὲ ἰδιαζόντως ἐτιμήθη ἡ μάλλον ἐξευγενίσθη ἡ σκηνή, ἀφοῦ ἐπέτρεπετο εἰς τὴν ἑλληνικὴν δράματουργίαν τὰς πράξεις τῶν βασιλευμένων καὶ αὐτῶν τοῦ θανάτου τῶν βασιλοπαίδων, τῆς ἐπίσεως ἐν δυνάμει τῶν τεθλιμμένων γονέων ὀργηστῶν οἱ σκηναῖοι.

Ἢν γένει δυνατὸν εἶπαι ὅτι ὁ ὑπεργιλιέτις οὗτος βίος τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς οὕτε ἐνδοξός, οὕτε ἐντιμὸς ὀμολογεῖται· καὶ ἡμῶς εὐρέθησαν ἄνθρωποι οἵτινες, εἴτε ἐξ ἐρωτοῦ πρὸς τὴν τέχνην, εἴτε καὶ πρὸς βιοπραγισμόν, μετέλλθη τὸ ἠτιμωμένον τοῦτο ἐπάγγελμα· ἀλλ' εἰς τοὺς βυζαντινοὺς ταύτους παρὶς ἀμφίλαται ἡ ἀμυδρὰ διάσφασις τῶν σκηναῶν τῆς ἀρχαιότητος παραδόσεων, αἵτινες ἀπὸ τῶν Σταυροφορικῶν ἰδίως χρόνων μεταφθείσαι ἐν τῇ Δύσει ἀπέτελεσαν τὸν πρῶτον πυρῆνα τοῦ ἀναγεννηθέντος θεάτρου.

Ἢ πελογίσθη ὅτι εἰς χριστιανισμὸς, εἰς τιμὰς βασιλικὰς καὶ στρατιωτικὰς, ἀνταλλαχῶς φιλοφρόνων πατάγων καὶ κρῶτων, σύμβολα ἐθιμοταξίας, τύπου· λημεναρχικῶς καὶ φρουραρχικῶς,

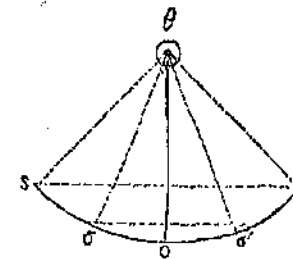
καὶ ἀνατολῶς καὶ δύσεως ἡλίου, χαριετιζομένης καθ' ἑκάστην παρὰ παντὸς φρουρίου καὶ παντὸς πλοίου πολεμικοῦ, ἀνοίξεις καὶ κλείσεις πυλῶν κτλ. κτλ. ὁ πολιτισμένος κόσμος καίει πυρίτιδα καθ' ἡμέραν τὴν ὑψηλίον κατὰ πᾶν ἡμερονοῦσιον δι' 450,000 πυροβολισμῶν ἀνωφελῶν. Πρὸς ἐξ φράγκα τὸν ἕνα γίνονται 900,000 φράγκων καθ' ἡμέραν· 300,000,000 κατ' ἔτος ἀπερχόμενα εἰς καπνόν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Ὁ βουλούμενος νὰ ἀποκτήσῃ τὰς προκαταρκτικὰς γνώσεις, ἀπολύτως ἀναγκαίας πρὸς κατανόησιν τοῦ παραδόξου φαινομένου τῆς τηλεφωνίας, ὀφείλει νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀναγιγνωσκόμενων· τούτου ἕνεκα καταβάλλομεν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως καταστήσωμεν καταληπτοὶ καὶ εἰς τοὺς μὴ ἐνασχολούμενους περὶ τὰ φυσικὰ, πρὸς δε καὶ εἰς τὰς Κυρίας, αἵτινες δὲν συνείθισαν ἐκυτὰς νὰ ἀναγινώσκωσι καθαρῶς ἐπιστημονικὰς διατριβὰς. Διὰ ταῦτα ἡ ἀνάγνωσις τῆς περὶ τηλεφώνου πραγματείας ταύτης πρέπει νὰ γείνη οὐχὶ αὐθημερὸν ὀλόκληρος, ἀλλ' ἐκ διαλειμμάτων μικρῶν. Ἄνδρες ἄνθρωποι καὶ Κυβερνήσεις πεφοτισμένοι ἀταξιάλλοις κόπους καὶ δαπάναις, ὅπως ἡ ἐπιστήμη καθίσταται προσίτη εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, διότι ὁ πολιτισμὸς δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἔχῃ τὸ ἔθνος εὐαρίθμους σοφοὺς, ἀλλ' εἰς τὴν ὅσον εἴεστι μείζονα διάδοσιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων.

Προκαταρκτικαὶ γνώσεις.

1. Παλμικὴ κίνησις. Καλεῖται ἐκκρεμὴς μεταλλικὸν νήμα θο, (Σχ. 1) οὗ τινος τὸ πέρασ θ στρέφεται εἰς ἄξονα, τὸ δὲ ἕτερον φέρει προσηρημένον σφαιρῶν ο. Ἐὰν ἀνοψώσωμεν εἰς τὸ σ καὶ ἀφήσωμεν ἔπειτα, τὸ ἐκκρεμὴς θέλει πηγαινοέρχεται, θέλει πάλιν εἶσθαι.

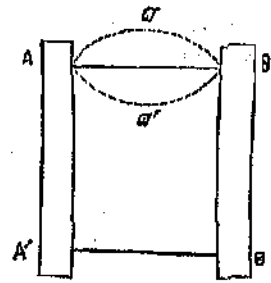

Σχ. 1

Καλεῖται πάλιν ἡ μετάθεσις τῆς σφαιρας ἐκ τοῦ σημείου σ εἰς τὸ σημῖον σ', κείμενον εἰς τὴν αὐτὴν ὀριζόντιον σσ' εἰς ἣν κείται καὶ τὸ σ. Καλεῖται πλάτος παλμοῦ ἡ ἀπόστασις σσ' ἐκ τοῦ σ εἰς τὸ σ'. Πλατότερος παλμὸς εἶνε ὁ ἐκ τοῦ σ μέχρι τοῦ σ' ἐκτεινόμενος, ἡ ὁ ἐκ τοῦ σ εἰς τὸ σ'. Ἐν ἧ τὸ ἐκκρεμὴς ἐξακολουθεῖ παλλόμενον, οἱ παλμοὶ αὐτοῦ βαθμηδὸν ἐλαττοῦνται τὸ πλάτος, σσ', σσ', κ.λ.

Οἱ παλμοὶ τοῦ ἐκκρεμοῦ διαφέρουσι λοιπὸν κατὰ τὸ πλάτος αὐτῶν.

2. Ἀντὶ τῆς σφαιρας ο λάβωμεν ἐπιφάνειαν, τὸ τεταμένον δέρμα AB τοῦ τυμπάνου (Σχ. 2) ἂν ἀπλῆ πληξόμεν αὐτὸ μὲ τὸ πλῆκτρον θέλει ἐξακολουθῆσαι νὰ πάλληται ἐπὶ μικρὸν τινα χρόνον, δηλαδὴ νὰ ἀναβαίη εἰς τὴν θέσιν ΑΠΒ καὶ νὰ καταβαίη εἰς τὴν θέσιν ΑΠ'Β διαδοχικῶς, καὶ τέλος θέλει ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν ἧ ἡρεμοῦσεν AB.

Σχ. 2

Ἀποδειξίς τούτου ἔστω αὕτη: Ἐπὶ τοῦ τεταμένου δέρματος AB χύνομεν ἄμμον ἢ ψῆφους, πλῆκτρομεν δὲ ἔπειτα τὸ κάτω τεταμένον δέρμα Α'Β' καὶ βλέπομεν τότε τὴν ἄμμον νὰ ἀναπηδᾷ ἐπὶ τοῦ ΑΒ' τοῦτο δὲ συμβαίνει διότι, παλλομένου τοῦ δέρματος Α'Β' συμπάλλεται ἐπίσης καὶ ὁ ἐφαπτόμενος τοῦ δέρματος τούτου ἀήρ, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ πληρῶν τὸ τύμπανον ὅλος ἀήρ ὡς ἐλαστικός, τοὺς δὲ παλμοὺς αὐτοῦ διαδίδει εἰς τὸ ἕνω δέρμα ΑΒ καὶ πάλιν καὶ τοῦτο ἀπαραλλάκτως ὡς τὸ κάτω.

Ὁ ἔχων τὸ τύμπανον ἐκ τῶν ὡμων ἐξηρημένον τυμπανιστῆς, δταν διὰ τοῦ πλῆκτρου κτυπᾷ μετὰ τὴν δεξιὰν χεῖρα τὸ τυμπανόφραγμα Α' Β', ἡ λεπτὴ ράβδος [βεργίτσα], ἣν κρατεῖ μετὰ τὴν ἀριστεράν ὥστε νὰ ἐφαπτήται τοῦ ἑτέρου τυμπανοφράγματος ΑΒ, ἀναπηδᾷ ἀφ' ἑαυτῆς καὶ πλῆττει ἐλαφρῶς τὸ τυμπανόφραγμα ΑΒ. Καὶ οἱ παλμοὶ τοῦ δέρματος ΑΒ πληχθέντος, ὡς οἱ τοῦ ἐκκρεμοῦ, διαφέρουσι ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τὸ πλάτος αὐτῶν· καὶ ἐν πρώτοις μὲν εἰσι πλατύτεροι, ἀκολουθῶν δὲ τὸ πλάτος αὐτῶν βαθμηδὸν ἐλαττοῦται, δηλαδὴ ἂν θέσωμεν τὸν δακτύλον εἰς τὸ σημεῖον π, θέλει ἐγγίσθαι αὐτὸν τὸ δέρμα, τελούν τὸν πρῶτον παλμὸν· ἔπειτα δὲ, τοῦ δέρματος παλλομένου, ἡ ἀπόστασις αὐτοῦ ἐκ τοῦ δακτύλου αὐξάνει βαθμηδόν.

3. Σημειωτέον δὲ ὅτι ὅσον οἱ παλμοὶ πλατύτεροι τοσοῦτον ὁ ἤχος ὁ προερχόμενος ἐκ τοῦ παλλομένου σώματος, ἐκ τοῦ τυμπάνου, εἶνε ἐντατικώτερος, ἦτοι εἰς μείζονα ἀπόστασιν ἀκουστός, καὶ ἀντιστρόφως. Πρὸς τούτοις, ὅσον πλείονας παλμοὺς ἐκτελεῖ κατὰ δεύτερον λεπτόν τὸ ἤχου ὄργανον, τόσον ὁ ἤχος εἶνε ἰσχυρότερος, καὶ ἀντιστρόφως· ἐπὶ παραδείγματι, χορδὴν τεταμένην, τὴν τῆς κιθάρας, ὅσον διὰ τοῦ δακτύλου ἔλκοντες ἀπομακρύνομεν περισσότερον ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἧ ἡρεμῆ, τόσον ἐντατικώτερον ἤχον ἐκβάλλει· χορδὴ δὲ μικροτέρα ἐκβάλλει ἤχον ἰσχυρότερον ἢ μεγαλειότερα ὄσα, διότι εἰς τὸν

αὐτὸν χρόνον ἢ μικροτέρα ἐκτελεῖ πλείονας παλμούς.

4. Μαγνητικὴ ἐνέργεια. Ὁ σίδηρος ἐξορύσσεται ἐκ τῆς γῆς καὶ εἶνε ὀξειδωμένος [ἐσκωριασμένος] ὅταν δὲ εὐρεθῇ ὀξειδωμένος εἰς ὠρισμένον τινὰ βαθμὸν, τότε καλεῖται φυσικὸς μαγνήτης. Ὁ φυσικὸς οὗτος μαγνήτης ἔχει ἀξιοσημειώτους ιδιότητες.

Ἄν τὸν φυσικὸν μαγνήτην καλύψωμεν μὲ ρινόματα σιδήρου καὶ λαβόντες αὐτὸν μὲ τὴν χεῖρα ἀνασηκώσωμεν, παρατηροῦμεν ὅτι ἔλκει ταῦτα καὶ κρατεῖ πεπικνωμένα, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν δύο αὐτοῦ σημείων Β, Ν.

Τὰ σημεῖα ταῦτα Ν, Β καλοῦνται πόλοι τοῦ μαγνήτου, ἢ δὲ ιδιότης αὐτοῦ τοῦ ἔλκειν τὸν σίδηρον καλεῖται μαγνητικὴ ιδιότης.

Καλὸν ἦτο νὰ ἤξεύραμεν ποῖον εἶνε τὸ αἴτιον τῆς ἑλξως ταύτης τῆς μαγνητικῆς; ἤθελεν ἐκπληρωθῆ περιέργεια, ἥτις ἐγείρεται ἐν ἡμῖν φύσει, καὶ ὅμως τὸ ἀγνοοῦμεν. Οἱ φυσικοὶ ὅσον καὶ ἂν ἐζήτησαν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσιν αὐτό. Εἰς τὴν ἀνυπερέβλητον δὲ ἀδυναμίαν αὐτῶν ταύτην εὕρισκόμενοι οἱ φυσικοὶ, ἰδοὺ πῶς φαντάζονται τὸ ἀγνώστον τοῦτο αἴτιον:

Παρὰδέχονται ὅτι ὁ φυσικὸς μαγνήτης φέρει ἐντὸς αὐτοῦ βευστὸν τι ἀόρατον, ἀβίβρα, αὐλον ἐν τοῖς μορίοις τοῦ μαγνήτου κεκρυμμένον. Καὶ ὁ ἀπὸ εἶνε βευστὸν ἀόρατον, ἀλλ' οὗτος εἶνε βαρὺς καὶ ὀγκύς, ἀσυγκρίτως δὲ λεπτότερον εἶνε τὸ μαγνητικὸν βευστὸν τὸ ἐν τῷ μαγνήτῃ καὶ ὅπερ οὐδεὶς δύναται νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀποδείξῃ ὑπάρχον' οὐχ ἦττον ὅμως εἰς τὸ μαγνητικὸν βευστὸν τοῦτο, τὸ ὑποθετικόν, ἀποδίδεται ἡ ἑλκτικὴ ιδιότης τοῦ μαγνήτου.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ἄλλα τοῦ μαγνήτου φαινόμενα.

5. Ἐάν σίδηρον καθαρὸν βν θέσωμεν εἰς ἐπιπέδον μὲ ἓνα ἐκ τῶν μαγνητικῶν πόλων τοῦ φυσικοῦ μαγνήτου, τὸν Β, (Σχ. 3), τότε ὁ σίδηρος βν γίνεται μαγνήτης παραχρῆμα, ἔχων καὶ αὐτὸς δύο μαγνητικοὺς πόλους εἰς τὰ πέρατα αὐτοῦ β, γ, δι' ὧν ἔλκει ρινόματα σιδήρου ἐπιβρίθοντα. Ἄμα δὲ τὸν καθαρὸν τοῦτον σίδηρον ἀπομακρύνωμεν ἐκ τῆς ἐπιπέδου θέσεως αὐτοῦ, ἀποβάλλει τὴν μαγνητικὴν ιδιότητα, ἢν προσκαίρωσι ἔλαβε παρατεθεῖς τῷ φυσικῷ μαγνήτῃ.

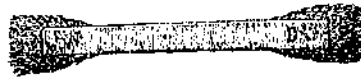

Σχ. 3

Ἄν ἔχει ὅμως οὕτω προκειμένον περὶ χάλυθος. Ἄν χάλυθα [χτσίλι] θέσωμεν ἀντὶ τοῦ σιδήρου, τότε οὐχὶ ἀμέσως ἀλλὰ μετὰ τινὰ χρόνον ὁ χάλυψ γίνεται μαγνήτης, καὶ διαρκῆς μα-

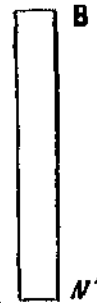
1. Νὰ περιέχῃ δὲ γινώσκου 27 1)2 τοῖς ἑκατὸν, ἦτοι Σ'01.

γνήτης' δηλαδὴ ἂν τὸν οὕτω μαγνητισθέντα χάλυθα ἀπομακρύνωμεν τοῦ φυσικοῦ μαγνήτου, διατηρεῖ ἢν ἀπέκτησε μαγνητικὴν ιδιότητα, ἔλκει πάντοτε τὸν σίδηρον διὰ τῶν πόλων αὐτοῦ Β, Ν, ὅπου καὶ ἂν εὐρεθῇ. Ὁ χάλυψ οὗτος καλεῖται διὰ ταῦτα τεχνητὸς μαγνήτης (Σχ. 4.)

Σχ. 4

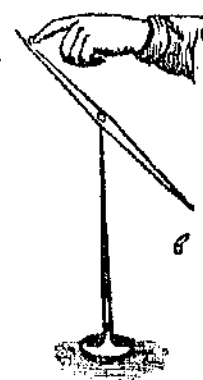
6. Ἀθέσωμεν ἤδη ἔλασμα χάλυθος λεπτόν, παραλληλογραμμικόν τὸ σχῆμα, νβ (Σχ. 5), καὶ μὲ τὸν πόλον Ν' τοῦ τεχνητοῦ μαγνήτου Β' Ν', τρίψωμεν τὸ ἔλασμα πολλάκις, σφύροντες τὸν μαγνήτην κατὰ τὸ μήκος νβ καὶ πάντοτε ἐκ τοῦ αὐτοῦ πέρατος ν ἀρχόμενοι πρὸς τὸ πέρασ δὲ β διευθύνοντες τὸν μαγνήτην, ὡς δεικνύει τὸ βέλος α' μετὰ τινὰς προστριβὰς τὸ ἔλασμα βν γίνεται τέλειος μαγνήτης, ἔχων δύο μαγνητικοὺς πόλους γ β, γ. Τὸ μαγνητισμένον τοῦτο ἔλασμα καλεῖται μαγνητικὴ βελόνη.

Σχ. 5

7. Ὅμοίως κατασκευάζομεν καὶ δευτέραν μαγνητικὴν βελόνην β' γ', ἔχουσαν τοὺς δύο μαγνητικοὺς πόλους αὐτῆς β', γ'.

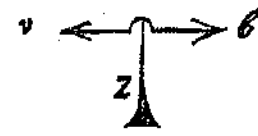
Τὰς δύο ταύτας μαγνητικὰς βελόνας ἐν Ἀθήναις ἔχοντες, τιθέμεθα ἐπὶ δύο αἰχμῶν ὀρθῶν Ζ, Ζ (Σχ. 6), ἐφ' ὧν αἱ βελόλαι ἐρείδονται διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν' παρατηροῦμεν τότε, ὅτι ἡρεμοῦσαι εἰσι παράλληλοι, σχεδὸν ὀριζόντιοι καὶ διευθύνονται ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, εἰς τὴν αὐτὴν δὲ θέσιν ἐπανέρχονται ἀφ' ἑαυτῶν ὅταν ὠθήσωμεν διὰ τοῦ δακτύλου καὶ ἔπειτα ἀφήσωμεν. Τοῦς πρὸς βορρᾶν ἐστραμμένους πόλους ἐκάστης μαγνητικῆς βελόνης ἡρεμοῦσαι, σημειοῦμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ γράμματος γ, τοῦς δὲ πρὸς νότον διὰ τοῦ β.

Οἱ δύο πόλοι γ, γ' καλοῦνται ὁμώνυμοι, διότι πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐκάτεροί εἰσι ἐστραμμέν-

1. Διὰ τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος.

νοι, ἦτοι πρὸς βορρᾶν. Ὡσαύτως οἱ δύο β, β' ὁμώνυμοι καλοῦνται, διότι ἐκάτεροί πρὸς νότον ἐστραμμένοι εἰσίν.

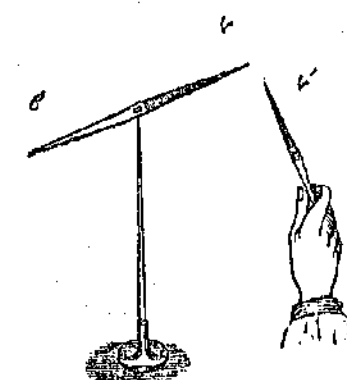

Σχ. 6

Ἔπεται ὅτι οἱ δύο πόλοι β', γ, οἱ ἀνήκοντες εἰς δύο μαγνητικὰς βελόνας καλοῦνται ἑτερόνυμοι, ὡς καὶ οἱ τῆς αὐτῆς μαγνητικῆς βελόνης πόλοι β, γ καὶ β', γ'.

8. Τῶν ὀνομασιῶν τούτων τεθεισῶν, λαμβάνομεν μὲ

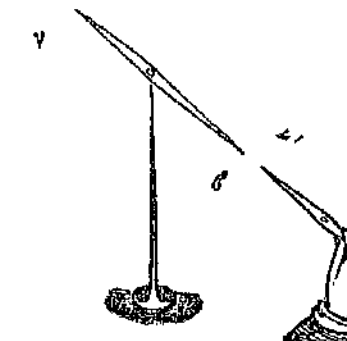
τὴν χεῖρα τὴν πρώτην μαγνητικὴν βελόνην β' γ' καὶ στρέφοντες τὸν πόλον αὐτῆς γ' πρὸς τὸν ὁμώνυμον πόλον ν τῆς δευτέρας (Σχ. 7) πλησιάζομεν αὐτόν' παρατηροῦμεν τότε ὅτι ἀφίσταται ὁ πόλος ν τῆς δευτέρας καὶ τόσῳ μᾶλλον, ὅσω περισσώτερον πλησιάζομεν τὸν πόλον γ' τῆς πρώτης εἰς τὸν πό-

Σχ. 7

λον ν τῆς δευτέρας. Ἐκ τούτου συνάγομεν ὅτι οἱ ὁμώνυμοι πόλοι ἀθροῦνται, διότι παρόμοιον φαινόμενον γίνεται καὶ ὅταν τὸν πόλον β' τῆς πρώτης πλησιάζωμεν εἰς τὸν ὁμώνυμον πόλον β τῆς δευτέρας.

Φαινόμενον ἀντίθετον γίνεται ὅταν διευθύνωμεν τὸν πόλον γ' τῆς πρώτης μαγνητικῆς βελόνης εἰς τὸν πόλον β τῆς δευτέρας' παρατηροῦμεν τότε, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἑτερόνυμοι πόλοι γ', β ἔλκονται (Σχ. 7), ἦτοι ὁ πόλος β τῆς δευτέρας

Σχ. 7

φέρεται μὲ ὀρμὴν εἰς τὸν πόλον γ' τῆς πρώτης' συνάγομεν ἐκ τούτου ὅτι οἱ ἑτερόνυμοι μαγνητικοὶ πόλοι ἔλκονται ἀλλήλους.

1. Καὶ διότι φέρουσι τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν ἰδὲ β 12.

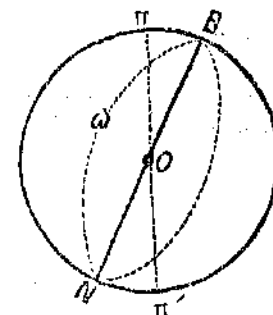
Σημειώτεον ὅτι ἡ ἑλξίς καὶ ἡ ὥσις δύο μαγνητικῶν πόλων γίνονται μὲ τόσον μείζονα ἐντασιν καὶ ὀρμὴν, ὅσον οἱ δύο πόλοι πλησιέστεροι.

9. Ἐπειδὴ τὴν μαγνητικὴν ιδιότητα ἐκαστέρου τῶν πόλων τῆς μαγνητικῆς βελόνης ἀποδίδομεν εἰς μαγνητικὸν βευστὸν (§ 4), ὅπερ ὑπάρχει εἰς τοὺς πόλους ταύτης, βλέπομεν δὲ ὅτι ὁ πόλος γ' τῆς πρώτης ὠθεῖ μὲν τὸν πόλον ν τῆς δευτέρας, δὲν ὠθεῖ δὲ τὸν πόλον β αὐτῆς, ἀλλ' ἔλκει αὐτόν, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἕκαστος τῶν πόλων γ, β τῆς δευτέρας δὲν περιέχει τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν, διότι ἂν τὸ αὐτὸ μαγνητικὸν βευστὸν ὑπῆρχε καὶ εἰς τοὺς δύο πόλους γ, β τῆς δευτέρας, δὲν ἠθέλομεν ἔχῃ ποτὲ μὲν ὠσιν, ποτὲ δὲ ἑλξιν. Παραδεχόμεθα λοιπὸν ἀναγκαιῶς, ὅτι ὑπάρχουσι δύο μαγνητικὰ βευστὰ ἐδρεύοντα εἰς τοὺς δύο ἑτερόνυμους πόλους ἐκάστου μαγνήτου, διάφορα ἀπ' ἀλλήλων.

10. Ἐπειδὴ ὁ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὀξειδωμένος σίδηρος δύναται νὰ ἦνε μεμαγνητισμένος, καθ' ἃ εἴρηται (§ 4), οὐδόλως παράδοξον ἢ γῆ αὐτὴ νὰ ἦνε μέγιστος τις μαγνήτης ἰσχυρότατος, ἔχων δύο μαγνητικοὺς πόλους ἑτερόνυμους ἐντατικωτάτους.

Καὶ ὁ μὲν εἰς μαγνητικὸς πόλος τῆς γῆς εὐρίσκεται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, ὁ δὲ ἕτερος εἰς τὸ νότιον. Ὁ εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον τῆς γῆς μαγνητικὸς πόλος κεῖται οὐχὶ μακρὰν τοῦ βορείου γεωγραφικοῦ πόλου αὐτῆς π, εἰς θέσιν ὅμοια ἄλλην. Τὸν μαγνητικὸν τοῦτον πόλον καλοῦμεν βόρειον μαγνητικὸν πόλον τῆς γῆς καὶ σημειοῦμεν διὰ τοῦ γράμματος Β (Σχ. 8).

Καλοῦμεν νότιον μαγνητικὸν πόλον τῆς γῆς καὶ σημειοῦμεν αὐτόν διὰ τοῦ γράμματος Ν, τὸν εἰς τὸ νότιον μὲν γεωγραφικὸν ἡμισφαίριον κείμενον, εἰς ἀπόστασιν δὲ τινὰ ἀπὸ τοῦ γεωγραφικοῦ πόλου αὐτῆς π' καὶ μὴ συμπίπτοντα μὲ τούτον.

Σχ. 8

Ἐχομεν λοιπὸν δύο μαγνητικοὺς πόλους τῆς γῆς, τοὺς Β, Ν, κείμενους παρὰ τοὺς δύο γεωγραφικοὺς αὐτῆς πόλους π, π', μὴ συμπίπτοντας δὲ μὲ τούτους. Ἡ εὐθεῖα ἥτις ἐνώνει τοὺς δύο μαγνητικοὺς πόλους Β, Ν καλεῖται μαγνητικὸς τῆς γῆς ἀξὼν.

11. Ἄν φαντασθῶμεν τὴν γῆν σφαιρικὴν καὶ εἰς ἐνὸς σημείου τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς οἰουδῆποτε ω διευθύνωμεν μίαν μάγαιραν, ἥτις νὰ

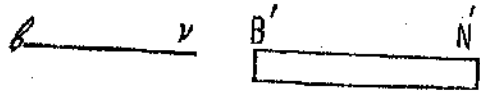
διέρχεται και διά των δύο μαγνητικών πόλων αυτής Β, Ν, θέλωμεν κόψη τήν σφαίραν κατά ένα μέγιστον κύκλον, ὅστις καλεῖται μαγνητικός μεσημβρινός τοῦ σημείου ω' οὗτος διέρχεται διά τῶν τριῶν σημείων ω, Β, Ν, ἦτοι διά τοῦ ω και διά τοῦ μαγνητικοῦ τῆς γῆς ἄξονος Β Ν.

Ἦδη δὲ τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἰσὶν ἄπειρα τὸν ἀριθμὸν, ἄπειροι λοιπὸν εἰσὶ και οἱ μαγνητικοὶ μεσημβρινοὶ τῆς γῆς, εἰς δι' ἑκάστον τὸπον.

12. Εὐκόλως ἦδη ἐρμηνεύομεν διατὶ ὠθοῦντες διά τοῦ δακτύλου ὀριζόντιον μαγνητικὴν βελόνην και ἐκβάλλοντες αὐτὴν ἐκ τῆς θέσεως ἐν ἣ ἠρμεῖ, ἐὰν ἀφήσωμεν ἔπειτα, ἐπανέρχεται αὐτὴ ἀφ' ἐαυτῆς εἰς τὴν ἀρχικὴν θέσιν, ὡσανεὶ ἠσπάζετο αὐτὴν ὑπὲρ πάσαν ἄλλην (§ 7). Τοῦτο συμβαίνει διότι ὁ βόρειος μαγνητικὸς πόλος Β τῆς γῆς ἐνεργεῖ, πόρρωθεν μὲν ἀλλ' ἰσχυρῶς, ἐπὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης και ἔλκει πρὸς ἑαυτὸν τὸν πόλον αὐτῆς ν, ἑτερόνυμον ἄντα τοῦ Β, κατὰ τὰ εἰρημένα (§ 8).

Ἐσαύτως ποιεῖ και ὁ νότιος μαγνητικὸς πόλος Ν τῆς γῆς, ἔλκειν πρὸς ἑαυτὸν τὸν ἑτερόνυμον μαγνητικὸν πόλον β τῆς μαγνητικῆς βελόνης βν. Διὰ ταῦτα ἡ μαγνητικὴ βελόνη βν ἠρμεῖ ἐν Ἀθήναις εἰς τινὰ θέσιν ω, οἷον ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ, τίθεται ἀφ' ἐαυτῆς ἐπὶ τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ω, ἔχουσα ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν τὸν πόλον αὐτῆς ν, τὸν φέροντα νότιον μαγνητικὸν ῥευστὸν, δηλαδὴ ἑτερόνυμον πρὸς τὸν τοῦ πόλου Β τὸν ἔλκοντα τὸν ν, πρὸς νότον δὲ ἐστραμμένον ἔχουσα τὸν πόλον αὐτῆς β, τὸν φέροντα μαγνητισμὸν βόρειον. Τούτων ἕνεκεν ἐσημειώσαμεν διὰ τοῦ ν τὸν πόλον τῆς μαγνητικῆς βελόνης βν τὸν ἐστραμμένον πρὸς βορρᾶν, φέροντα δὲ νότιον μαγνητισμὸν, διὰ τοῦ γράμματος δὲ β τὸν ἐστραμμένον πρὸς τὸν νότιον πόλον αὐτῆς.

13. Ἄν καθαρὸν σιδηρὸν νβ (§χ. 9) θέσω-

Σχ. 9

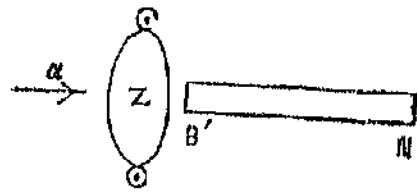
μεν πλησίον εἰς ἓνα πόλον τοῦ τεχνητοῦ μαγνήτου Β' Ν', οἷον εἰς τὸν βόρειον Β', ἀμέσως και οὗτος γίνεται μαγνήτης, ἔχων δύο μαγνητικούς πόλους β, ν' ὁ δὲ πόλος ν, ὁ πλησιέστερος τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου εἶνε νότιος, ἦτοι ἑτερόνυμος ὡς πρὸς τὸν πόλον Β', ὅστις ἐνεργεῖ δὲν δύναται δὲ νὰ γείνη ἄλλως, διότι ὁ μαγνητισμὸς Β' ἔλκει πλησιέστερον αὐτῷ τὸν ἑτερόνυμον ν, οὐδέποτε δὲ τὸν ὁμώνυμον β, διὸ ὅσον ἐνεστὶν ἀπώτερον κεῖται οὗτος. Ποῦ εὐρέθη-

σαν δὲ τὰ δύο μαγνητικὰ ῥευστὰ β και ν εἰς τὰ πέρατα τοῦ σιδήρου βν;

Ταῦτα φύσει ἦσαν ἠνωμένα, διότι ἑτερόνυμα, ἐν τῷ σιδήρῳ αὐτῷ βν, ὅπουδήποτε κειμένῳ, διὸ δὲν ἐφαίνοντο ὡς οὐδετερούμενα· ἄμα δὲ ὁ σιδηρὸς βν ἐτέθη πλησίον τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου Β' Ν', οὗτος ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν δύο μαγνητικῶν ῥευστῶν τῶν ἠνωμένων ἐν τῷ σιδήρῳ και ἀπεχώρισεν αὐτὰ, τοῦ βορείου μαγνητικοῦ πόλου Β' προσέκλοντος τὸ ἑτερόνυμον μαγνητικὸν ῥευστὸν ν και ἀπωθούτος τὸ ὁμώνυμον β. Οὕτως ἐξηγοῦσιν οἱ φυσικοὶ τὴν ἐμφάνισιν τῶν δύο μαγνητικῶν ῥευστῶν β, ν εἰς τὸν σιδηρὸν βν, ἄμα τεθέντα παρὰ τῷ πόλῳ Β' τοῦ μαγνήτου Β' Ν'.

14. Κατὰ τὰ εἰρημένα ἀνωτέρω, ὁ πόλος Β' ἔλκει μὲν τὸν ἐμφανισθέντα μαγνητισμὸν ν εἰς τὸν σιδηρὸν βν, ἀλλὰ και ὁ μαγνητικὸς πόλος αὐτὸς ν, καίπερ ἀσθενέστερος τοῦ Β ὢν [διότι ὀφείλει τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξ ἀποστάσεως Βν ἐνεργεῖον τοῦ Β' § 8], οὐχ ἦττον ἔλκει και οὗτος ὁ ν τὸν μαγνητισμὸν τοῦ πόλου Β ὡς ἑτερόνυμον και οὕτως ἀμοιβαία ἔλξις γίνεται μεταξὺ τῶν πόλων Β' και ν. Ἀλλὰ φαινόμενον ἄξιον σημειώσεως εἶνε τόδε: Ὅτιν ὁ μαγνητικὸς πόλος ν εὐρίσκειται ἐνώπιον τοῦ πόλου Β' και ἔλξις ἀμοιβαία τῶν ἑτερόνυμων μαγνητικῶν πόλων Β', ν γίνεται, αὐξάνει τότε ἡ δύναμις τοῦ Β' και καθίσταται ἐντατικώτερος ὁ μαγνητικὸς οὗτος πόλος ἢ πρότερον, ὅτε ὁ σιδηρὸς βν δὲν ὑπέρχεν ἐνώπιον τοῦ Β' ἀντιστρόφως, ὅταν ἀφίσταται ὁ σιδηρὸς βν ἐκ τοῦ πόλου Β', τότε και ἡ ἐντασις ἡ μαγνητικὴ τοῦ Β' ἐλαττούται, ἦτοι γίνεται μικροτέρα τῆς ἐντάσεως, ἣν εἶχεν ὅτε ὁ σιδηρὸς βν ἦτο πλησιέστερος τῷ πόλῳ Β'.

15. Ἄντι τοῦ σιδηροῦ κυλίνδρου βν (§χ. 9), στηρίζωμεν σιδηροῦν λεπτότατον ἔλασμα κυκλικὸν Ζ παρὰ τὸν πόλον Β' (§χ. 10) και τότε

Σχ. 10

τὰ αὐτὰ γίνονται.

Ἐστω τὸ ἔλασμα τοῦτο Ζ ὀρθόν, ἦτοι κάθετον τῷ μαγνήτῳ ἐν φασίωσιν αὐτὸ ἐκ τῶν ἀριστερῶν κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βέλους α, τότε κοιλοῦται, γινόμενον δὲ κυρτὸν πρὸς τὸν πόλον Β' πλησιάζει εἰς τοῦτον περισσώτερον· ὅταν δὲ παύσωμεν φασίωσιν, ἐπανέρχεται τὸ ἔλασμα Ζ, ἐλαστικὸν ὂν, εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ὀρθὴν θέσιν.

Ἔπεται ἐκ τῶν εἰρημένων (§ 14) ὅτι, ἂν ἐπιφυσήσωμεν ἰσχυρότερον αὐξάνει περισσώτερον ἡ μαγνητικὴ ἐντασις τοῦ πόλου Β', ἢ ὅταν ἐπιφυσήσωμεν ἀσθενέστερον, διότι εἰς τὴν πρῶτην περίστασιν τὸ σιδηροῦν ἔλασμα Ζ πλησιάζει περισσώτερον εἰς τὸν πόλον Β', εἰς τὴν δευτέραν δὲ ὀλιγώτερον, (§ 14).

*Καὶ οὕτως.

Δ. Σ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΣ.

ΕΝ ΒΙΟΛΙΟΝ

Συγγραμματα καὶ ὁμιλίαι· τὰ ἐκ. 160.

Ἐσπέραν τινα δὲν ἦλθεν. Ὁ γείτων του εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀσθενὴς και κλινήρης, ὅτι ἡ ἀσθένεια ἦτο φυσικὴ συνέπεια τοῦ ἀτάκτου βίου και τῆς κακῆς τροφῆς του· φαίνεται, ὅτι εἶχεν ἀνάγκας και ἐξέλεγε τὸ χειρότερον μέσον νὰ ἀπαλλαγῆ τῶν φροντίδων, πίνων πνευματώδη ποτά.

Παρατήρησα ἀπὸ τινος, ὅτι ὁ τρόπος του μετεβλήθη ἦτο ὠχρὸς, ὡμίλει ὀλίγον και ἐφαίνετο ἀποφεύγων τὸ βλέμμα μου. Ἐξεπλάγην, ὅτε ἐσπέραν τινα ἀφῆκε τὸ κιβώτιον μετὰ τοῦ βιολίου ἐπὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου. Ἴσως ἦτο ἀφηρημένος, διότι μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς ἔμενε πλησίον του και ἔπειτα αἰφνης μὲς ἀπεχειρήθη, ἀπομακρυνόμενος μετὰ βίας.

Μετὰ πάντε λεπτά ἐπανῆλθε και ἐζήτησεν, αἰτῶν συγγνώμην διὰ τὴν ἐνόχλησιν, τὸ βιολίον, τὸ ὅποιον εἶχε λησμονήσει, ὡς ἔλεγεν. Ἐγὼ ἐνόησα, ὅτι ἤθελε νὰ τὸ λησμονήσῃ, ἀλλὰ κατ' ὄρθον μετενόησεν.

Ἦτο ἤδη ἀσθενής. Τὸν ἐπεσκέφθην και τῷ προσέφερα τὴν συνδρομὴν μου, μέχρις οὐ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ἀπὸ τοῦ ἔργου του. Τὸν παρεκάλεσα νὰ μοι ἐμπιστευθῆ τὰ πάντα.

Ἡ εἰσοδός μου ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐξέπληξε, χωρὶς νὰ τὸν τρομάξῃ. Διετίετο, ὅτι εἶχεν ἐτι μέσα, και ἐφαίνετο ἀποφασισμένος ν' ἀποποιηθῆ.

Μὲ παρετήρει μετὰ προσοχῆς, και ὅταν ἐξήταζον τὸ πενιχρὸν του δωμάτιον, εἶπε μετὰ τραχύτητος· «Ζητεῖτε τὸ βιολίον σας· εἶναι ἐν τῷ ἔρμαρίῳ· παρακαλῶ, ἀνοίξατέ το, διὰ νὰ πεισθῆτε.»

Τὸν ἐβεβαίωσα, ὅτι οὐδ' ἐσυλλογίσθην τὸ βιολίον, τὸ ὅποιον ἦτο ἀσφαλὸς εἰς τὰς χεῖράς του.

Τὰ ἡμικλειστα βλέφαρά του ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς και οἱ ἰσχυροὶ του δάκτυλοι ἐσχιζόν τὸ σκέπασμα τῆς κλίνης. Ἐμειδίασε στενοχωρημένος και ἤνοιξε τὰ χεῖλη, ὡσεὶ ἤθελε νὰ εἴπῃ τι, τὸ ὅποιον ἔμελλε ἐπιπροτίμησε ν' ἀποσιωπήσῃ.

Ἐπασχέθη νὰ τῷ στείλω τὸν ἰατρόν μου.

Ὅταν τὸν ἀπεχειρήθησα, μοι εἶπεν ἀκόμη· «Καλλίτερον, νὰ στείλητε τὸν ὑπηρέτην σας διὰ τὸ βιολίον, κύριε ταγματάρχα.»

«Ἀλλὰ διατὶ;»

ΤΟΜΟΣ Ε'—1878.

«Διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον. Διὰ νὰ μὴ ἀνησυχῆτε πλέον.»

«Ἀλλὰ δὲν ἀνησυχῶ διόλου.»

«Καλῶς. Ἐγὼ ὅμως ἀνησυχῶ. Ἐὰν κατὰ τὴν ἀσθένειάν μου...»

«Ὅθι ἀναλάβετε ταχέως, και ὁθι σὰς ἦναι τότε ἐπαισθητὴ ἡ ἔλλειψις τοῦ ὄργάνου.»

«Ὅπωςδὴποτε πρέπει νὰ ἀποχωρισθῶ αὐτοῦ ἄπαξ.»

«Ἡ τριωδία ἡμῶν ἐλπίζω, ὅτι θὰ διαρκῆσῃ ἀκόμη ἐπὶ πολὺ. Ἡ σύζυγός μου θὰ σὰς στείλῃ νέας μουσικὰς, τὰς ὁποίας θὰ μελετήσητε ἐπιμελῶς.»

«Ὅπως ἀγαπᾶτε.»

Τὸν ἐχαίρετσα φιλικῶς και ἀπῆλθον.

Μετὰ τινὰς ἡμέρας μοι ἀνήγγειλεν ὁ ἀνθυπολοχαγός μου, ὅτι ὁ Μόντης ἔφυγεν ἀπὸ τῆς οἰκίας νόκτωρ, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸν ξενοδόχον, και ὅτι τὸ βιολίον δὲν εὐρέθη. . . Ἀναμφιβόλως θὰ τὸ ἔκαλεψεν.

«Ἄς μὴ παρεμβάλωμεν προσκόμματα εἰς τὴν φυγὴν του, φίλε μου, ἀπήνησα. Ἐξοφλήσατε τὸν λογαριασμὸν τοῦ ξενοδόχου. Ἐγὼ θὰ τὸν πληρώσω.»

Οὕτως ἀπώλεσα τὸ πολυτίμον βιολίον μου, τὸ ὅποιον δι' ἐμὲ βεβαίως δὲν ἦτο πλέον ἀντάξιον τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρνήθῃ ἡ Ἀγγελικὴ.

Ὁ ταγματάρχης εἰσώπησε, παρετήρησε τοὺς ἀκροατὰς του και ἔλαβε τὸ ποτήριον, τὸ ὅποιον πρὸ τῆς ὥρας δὲν εἶχεν ἐγγίσει.

«Και αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορία σας;»

«Αὐτὴ ἠδύνατο νὰ ἦναι ἡ ἱστορία μου», ἀπήνησεν.

«Νομίζω ὅτι ἀποδεικνύει, ὅτι τὸ καλὸν βιολίον περιέχει τι ἐκτακτόν, ἢ εἰς τὸν λαῖμόν, ἢ εἰς τὴν γέφυραν, ἢ εἰς τὰς ἠχητικὰς ὁπὰς. Ἀλλὰ ἂν θέλτε, δὲν ἐτελελεύσατε ἀκόμη. Συννητήθη ἄπαξ ἔτι μετ' αὐτοῦ.»

«Διηγηθῆτε, διηγηθῆτε!»

«Πολὺ καλὰ.»—Μετὰ τινὰ ἔτη διετάχθη νὰ κάμω τριγωνομετρικὰς καταμετρήσεις ἐν Σιλεσίᾳ. Εὐρίσκόμεθα ἐν μικρῇ πόλει παρὰ τὰ σύνορα και ἐστενοχωρούμεθα συνήθως μετὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας ὡστε μετὰ χάρας ἐδέχθημεν ἡμέραν τινα κατὰ τὴν εἰς τὰ ὄρη ἀναχώρησίν μας τὴν ἀγγελίαν τοῦ ξενοδόχου, ὅτι

τὴν ἐσπέραν ἐπρόκειτο νὰ δοθῇ συναυλία Παιμῶν μουσικῶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ. Προσέθεσε δὲ ὅτι δὲν ἦσαν οἱ συνειθισμένοι ἐπτά ἀδελφοί, οἵτινες παιζοῦν ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἀλλ' ἀνθρωποὶ αἰτινες ἀπέκτησαν φήμην ἀλλοῦ, ὅπου αἱ ἀπαιτήσεις ἦσαν μεγαλύτεραι. Μὲς ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἤθελε παρευρεθῆ ἡ καλλιτέρα κοινωνία τῆς πόλεως και παρεκάλει νὰ μὴ βραδύνωμεν, διὰ

νὰ λάβωμεν καλὰς θέσεις.

Ἡ συναυλία εἶχεν ἀρχίσει, πρὶν ἢ ἀλλάξωσι

τὸ ἔνδυμα αὐτῶν οἱ συναδέλφοί μου, ἐγὼ δὲ ἐνησχολούμην ἐτι γράφων ἐπιστολάς. Τὸ δωμάτιόν μου ἔκειτο ὑπεράνω τῆς αἰθούσης τῆς συναυλίας καὶ διέκρινον βιολία τινὰ, τρίχορδον, πλαγιάουλον, μερικὰ χάλκινα ὄργανα καὶ τύμπανον. Οἱ μουσικοὶ ἐπαιζόν μετ' ἀκριβοῦς καὶ ζωηρότητος. Ἐπειτα ἐπαιξεν ὁ αὐλὸς μονωδίαν, καὶ τότε τελειώσας τὰς ἐπιστολάς μου κατέβην. Εὗρον πράγματι τὴν αἰθουσαν σχεδὸν πλήρη. Ἡ μονωδία εἶχε χειροκροτηθῆ ζωηρῶς ἐπὶ δὲ τοῦ κατασκευασθέντος ὑψώματος ἀνῆλθε νέος τις, ὅστις ἐπαιξε δύσκολόν τινα εἰσαγωγὴν ἐπὶ τοῦ βιολίου. Ἦ τὸ ἀκροατήριον περιέμενον ἔκτακτόν τι, ἢ τὸ ἄτομον ἤγειρεν ἰδιαιτέραν προσοχὴν, διότι αἱ κυρίαὶ ἔβλεπον μετ' ἐνδιαφέροντος, τὸ δὲ ἐπὶ τῶν τελευταίων θρανίων κοινὸν εἶχεν ἐγερθῆ.

Ἡ περιέργειά μου δὲν ἦτο μεγάλη· ἔμεινα λοιπὸν πλησίον τῆς θύρας, ὅπου τοῦλάχιστον δὲν ἐστενοχωρούμην. Τὸ ὑπὸ τοῦ βιολίου παιχθὲν τεμάχιον—ποικιλώτονον ἔθνικόν ἄσμα—ἐξετελέσθη μετὰ μεγάλης εὐκολίας· ἐνίοτε ἠκούοντο καὶ ὠραῖοι ἤχοι συγκινητικοί, ἀλλὰ τὸ σύνολον μοὶ ἔκκμανε τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ ἐκτέλεσις ἦτο ἀγυρτικὴ· τὸ κοινὸν ὅμως ὑπερυγαριστήθη, ἐχειροκρότησεν ἐπανελημμένως καὶ ἐξήγησε μετὰ τὸ τέλος δημοφώνως τὴν ἐπανάληψιν. Ὁ καλλιτέχνης ἐνέδωκεν ἤδη δὲ, ἐπειδὴ οἱ πλείστοι τῶν ἰσαμμένων ἐκάθησαν, κατάρθωσα καὶ ἐγὼ νὰ ἴδω τὸν βιολιστὴν. Ἦτο ὁ Μόντης, τὸ δὲ βιολίον ἦτο τὸ ἰδικόν μου. Ὁ Μόντης εἶχε μακρὰν τὴν μέλαιναν κόμην, μικρὸν νογέννητον μύστακα καὶ πώγωνα, ἔφερε λαϊμοδέτην ἀνοικτοῦ χρώματος καὶ ἔνδυμα ἐκ θελοῦδου, τὸ ὅποιον ἐφαίνετο ὑποστὰν πολλὰς τρικυμίας. Ἐπὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤστραπτε κατὰ πάσαν κίνησιν τοῦ τόξου ἀδάμας.

Καλλιπαιστής, ἐνδυμασία καὶ στάσις ἐδείκνυον ἀνθρώπου, εὐρίσκοντα ἐπάνγκες ν' ἀποδείξῃ διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ ἐμφανίσεως ὅτι ἦτο καλλιτέχνης. Εἰς ἐμὲ ἐν ταῖς παρήγαγεν ἀντιπαθητικὴν ἐντύπωσιν. Ἀνάλογον ἦτο καὶ τὸ παίξιμον· ἐλυπήθη τὸν νέον φίλον ἡμῶν, περὶ τοῦ ὅποιου συνελάδομεν τόσας ἐλπίδας. Παρετήρησα τότε τὸ ἐπὶ τῆς θύρας ἀνηρτημένον πρόγραμμα καὶ εἶδον εἰς τὸν σχετικὸν ἀριθμόν: «Ποικιλία ἔθνικου ἄσματος» σύνθεσις καὶ ἐκτέλεσις Καρόλου Μόντης, ἐποναιμαζομένου α' Ὁ βασιλεὺς τῶν βιολιστῶν.»

Περὶσσότερον δὲν ἠδύνατό τις νὰ ζητήσῃ. Ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ἐὰν δὲν ὄφειλον νὰ ἐξέλθω τῆς αἰθούσης καὶ ν' ἀπαλλάξω τὸν ἀπαγωγέα τοῦ βιολίου μου συναντήσεως δυσάρεστου. Ἀλλὰ δὲν ἦτο βεβαίως ἀξίος τοιαύτης λεπτότητος, δὲν ἐφαίνετο δὲ καὶ ἀνθρώπος δυνάμενος νὰ τεθῇ εἰς δύσκολον θέσιν. Ἐμείνα

λοιπὸν εἰς τὴν θέσιν μου. Εἰς τὴν μνήμην μου ἀνῆλθε μετὰ ζωηρότερων χρωμάτων εἰκὼν τοῦ πολλοῦ λησμονηθεῖσα. Ἦμην ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου τῆς Βιέννης, ἔβλεπον τὴν Ἀγγελικὴν, ἤκουον τὸ βιολίον ἐκεῖνο κατὰ πρῶτην φορὰν. Παρεδόξω δὲ παρετήρησα δημοιότητά τινα τῶν χαρακτήρων τοῦ νέου καλλιτέχνου πρὸς τοὺς τῆς ὠραίας ἐκείνας βιολιστριάς, δημοιότητα τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον ἐνοήσει πρότερον. Ἦσως με ἠπάτα ἡ δημοιότης τῶν περιστάσεων.—Πάλιν σφοδρὰ χειροκροτήματα!—Ὁ εὐτυχὴς καλλιτέχνης ἔκλινε μειδίῳν δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ. Τὸ βλέμμα του περιῆλθε ὀριζμητικῶς τὴν αἰθουσαν, καὶ τώρα ἔπεσεν ἐπ' ἐμὲ ἀναμφισβότως. Ἡ κεφαλὴ του ἔμεινε ἀκίνητος, τὸ βλέμμα ἀπελιθώθη, ἡ χεὶρ ἡ κρατούσα τὸ τόξον ἔτρεμεν. Μετὰ μίαν ἐτι σπασμωδικὴν ὑπόκλισιν ἐκλονίσθη, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἐλειποθύμησεν.

Οἱ ἀκροαταὶ ἠγέθησαν ὅλοι, ὥστε δὲν τὴν ἔβλεπον πλέον. Συμπαθητικὰ φωναὶ ἐκραύαζον: ὁ κόπος, ὁ κόπος· ὦδωρ! Οἱ δὲ συναδέλφοί του ἐξήγαγον τὸν μουσικὸν τῆς αἰθούσης.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εἰσῆλθε πάλιν, ἀλλ' ἡ στάσις του ἦτο ἀβεβαία, καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία μετὰ τῆς ὁποίας ἐγένετο δευτὸς, παρήγαγε μόνον μελαγχολικὸν μειδίωμα, τὸ ὅποιον μοὶ ὑπέμνησε πάλιν τὴν Ἀγγελικὴν. Ἦν δὲ ἐπαιξεν, εἶχε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμούς ἐπὶ τοῦ βιολίου, ἀπαξ δὲ μόνον ἐβίβη ἐλέμματα δειλῶν πρὸς τὴν θύραν καὶ ἐράνη ἀναπνέων, διότι δὲν με εἶδε πλέον ἐκεῖ—εἶχον λάθει ἄλλην θέσιν, διὰ νὰ μὴ τὴν ταράξω περισσότερον. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπόνοια, ὅτι ἴσως τὸν ἔβλεπον, τὴν ἠνόηλει, ἐπαιξε κακῶς, ἔδρανε τὰ χεῖλη καὶ ἐθλίβε τόσον παλὸ τὸ τόξον, ὥστε ἡ χορδὴ τοῦ III ἐθραύσθη, ἡ αὐτὴ χορδὴ, ἣτις ἔλειπεν ἀπὸ τὸ βιολίον, ὅταν πρῶτην φορὰν τὸν ἐγνώρισα. Ὁ δεύτερος βιολιστὴς τῇ ἔδωκε τὸ ἰδικόν του βιολίον καὶ ἐτελείωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ τεμάχιόν του, ἀλλ' ἡ ρυθιογνώμια του διετήρει τὴν σκυθρωπὴν ἔκφρασιν· ἔπειτα δὲ δὲν ἐπαιξε πλέον.

Ἐπανελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, εὗρον ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸ κιβώτιόν μου καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐπισκεπτήριον μετὰ τῶν λέξεων: δύναμαι νὰ σὰς ὁμιλήσω; Ἀμέσως ἔστειλα τὸν ὑπηρέτην καὶ παρεκάλεσα τὸν Κύριον Κάρολον Μόντην νὰ ἔλθῃ.

Ἐἰσῆλθε μετὰ κεκλιμένης κεφαλῆς ἡ χεὶρ, ἣτις ἐκράτει τὴν πῖλον, ἔτρεμεν. Τὸ πρῶτον του βλέμμα ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ βιολίου, ἔπειτα ἀνεστέναξε καὶ εἶπε μετὰ καταφανοῦς κόπου Ἰνωρίζω, ὅτι ἐκκληθάνομαι παρ' ὑμῶν ὡς κλέπτης, καὶ εἰμαι κλέπτης. Ἀλλ' ἰδοὺ τὰ κλαπὲν ἀντικείμενα. Κύριε ταγματάρχα, συγχώρησατέ με, ἐὰν δύνασθε.

Ἐκινήθη ὡς εἰ ἤθελε νὰ πῆσῃ εἰς τοὺς πό-

δας μου. Ἐλαβον τὴν χεῖρά του καὶ τὸν ἐκράτησα ὀρθόν, τὸν παρεκάλεσα δὲ νὰ ἡσυχάσῃ, διότι πρὸ πολλοῦ τὸν εἶχον συγχωρήσει. Τὸν ἐπέπληττον διὰ τὴν νὰ μὴ ἐμπιστευθῇ εἰς ἐμὲ, ζητῶν τὸ βιολίον.

«Πῶς ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω τὴν ἐκπλήρωσιν τόσον θρασείας παρακλήσεως; Ὑπέλαθε δὲ ἐφαντάζεσθε, τί ἦτο δι' ἐμὲ τὸ βιολίον, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸ γνωρίσῃ οὐδὲ νὰ τὸ ἐνοήσῃ. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤγγισα πρῶτην φορὰν τὰς χορδὰς του διὰ τοῦ τόξου, ἐμαγεύθην· ὁ τόνος αὐτοῦ ἐπληττε τόσον παραδόξως τὸ αὖς μου! Ἦν δὲ ὅτι τὸν εἶχον ἀκούσει ἤδη οὐχὶ διαβατικῶς, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἕως οὗ μοὶ ἐνετυπώθη ἀνεξελείπτως καὶ πάντοτε ἐσυλλογίζομαι, ποῦ καὶ πότε συνέθη τοῦτο, καὶ ἀνῆλθον μέχρι τῶν πρώτων μου ἀναμνήσεων καὶ δὲν τὸ εὗρον. Ἦ τοιαύτη κατάστασις ἦτο ἀφώρητος, δὲν ἐπιχειρῶ νὰ τὴν περιγράψω· ἴσως ἠδυνάμην νὰ τὴν ἐκφράσω διὰ τῆς μουσικῆς, καὶ τότε θὰ ἠκούοντο εὐάρεστοι μελωδία, γλυκεῖαι ὡς κύνειον ἄσμα, ἐν τῇ μεταξύ δὲ ψιθύρισμα μαγευτικὸν ἐρεθίζον τὰς αἰσθήσεις καὶ ἀποκοιμίζον τὴν συνείδησιν, καὶ ἔπειτα ἀγῶν μεταξὺ φασμάτων τοῦ φωτός καὶ τοῦ σκότους. Τὸ βιολίον ἐξήσκει ἐπ' ἐμὲ δαιμονικὴν δύναμιν· θέλω νὰ γείνω ἰδικόν σου, θέλω νὰ γείνω ἰδικόν σου· μοὶ ἔκραζον αἱ χορδαὶ τοῦ σπαράττουσαι τὴν καρδίαν μου.

Ἦσως τότε ἐξῆσα ἐντίμως· ἀλλ' ἐπῆλθεν ὁ πειρασμὸς ἐκεῖνος ὁ ἀκαταμάχητος. Ἀκαταμάχητος; δὲν ἤθελον νὰ τὸ πιστεύσω. Προσεπάθησα παντὶ σθένει νὰ χωρισθῶ τοῦ προσφιλοῦς αὐτοῦ βιολίου.—Εἰς μάτην. Ἐνθυμείσθε, ὅτι ἐσπέραν τινὰ τὸ εἶχον ἀφήσει ἐν τῇ οἰκίᾳ σας. Εἶχον ἀπόφασιν ν' ἀναχωρήσω ἐκεῖνην τὴν ἑσπέραν καὶ νὰ μὴ ἐπανέλθω πλέον. Ἀλλ' ὑπῆρχε τι ἐντός μου, τὸ ὅποιον δὲν μοὶ ἐπέτρεπε νὰ προχωρήσω. Ἐπειτα δὲν ἀντίεχον πλέον τὰ νεῦρά μου εἰς τὴν ταραχὴν ἐκείνην ἠσθῆναι· ἐφοβοῦμην μὴ παραφρονήσω, καὶ ἐξετέλεσα τέλος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἐβδελυτόμην—ἀνεχώρησα κρυφίως μετὰ τοῦ κτήματος ὑμῶν.»

Ἐτρεμε κατ' ὄλον τὸ σῶμα ψυχρὸς ἰδρῶς περιέβρεε τὸ ὄχρον αὐτοῦ μέτωπον. Ἐδῶκα εἰς αὐτὸν καιρὸν νὰ ἡσυχάσῃ καὶ ἠρώτησα, πῶς ἔζησεν ἐκτοτε.

Ἦσως ἐνόησε τὴν ἐκπληξίν μου, πῶς εὐρέθη μετὰ τοιαύτων συντρόφων· τοῦλάχιστον ἠσθῆναι ἐπίπληξίν τινα.

«Εἶναι ἡ συνέπεια τῆς πράξέως μου, εἶπεν· ἐνόμιζον, ὅτι μετὰ τοῦ κλαπέντος βιολίου θὰ γείνω διάσημος μουσικὸς, καὶ ἔγινε κοινὸς ἀγύρτης. Καὶ ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη ἄλλως; Ὅπως πρὶν μὲ ἔθετεν εἰς ἀκατάπαυστον πειρασμόν, οὕτω μοὶ ὑπενομίμειν ἤδη ἀκαταπάστως τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν μου. Οἱ ἐξάισιοι

αὐτοὶ ἤχοι, αἱ γλυκύταται φωναὶ δὲν ἀνῆκον εἰς ἐμὲ, κατηνάλισκον αὐτοὺς ὡς πρᾶγμα κλοπιμαῖον. Γελοῖον, ἔλεγον κατ' ἐμαυτόν· αἱ φωναὶ αὗται ἐξέρχονται διὰ τῆς χειρὸς σου, εἶναι ἰδικαί σου. Καὶ ἀνευ τοῦ βιολίου; Ἦν δὲ ἴδιος. Ἐσπεκέφθη, κύριε ταγματάρχα, τοὺς διασημότερους μουσικοδιδασκάλους τῆς Λειψίας, τῆς Πράγης καὶ τῆς Βιέννης, παρ' ὧν ἔλαβον τὴν ἀδειαν νὰ παίζω, ὅπως δώσω δείγμα τῆς τέχνης μου, ἵνα λάβω συνδρομὴν τινα πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν μου· ἀλλὰ πάντοτε ἐν τῇ κρίσιμῃ στιγμῇ ἡ χεὶρ μου ἔτρεμε καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐθαμβούοντο· δὲν ἠδυνάμην νὰ παίζω τι τέλειον. Πρὸς τοῦτοις ἐπῆλθεν ἡ πενία, καὶ ἔπρεπε νὰ φροντίσω περὶ τῆς συντηρήσεώς μου. Ἐπαιζὼν εἰς ξενοδοχεῖα καὶ πανηγύρεις—ἐκεῖ ἐπετύγγαζον. Ἀργότερον ἐσχημάτισα ἕνα μικρὸν θίασον, μετὰ τοῦ ὁποῖου εἶδον συναυλίας πανταχοῦ τοῦ κόσμου, οὕτω δὲ κατέστην ὁ βασιλεὺς τῶν βιολιστῶν.—Ἦώρα ἐτελείωσα καὶ αὐτὴ ἡ δόξα.»

Διὰ τῶν ἀσυναρτήτων τούτων λόγων ἐξεφράζοντο αἰσθήματα εἰλικρινῆ. Κατελήφθη ὑπὸ βαθείας συγκινήσεως.

«Καὶ ἐὰν σὰς εἶπω, ὅτι τὸ βιολίον εἶναι ἰδικόν σας;» ἠρώτησα.

Ἦγέρθη. «Ἰδικόν μου,—ἰδικόν μου; τὸ βιολίον ἰδικόν μου, κτήμα μου, καὶ ἐντίμως κτήμα μου;»

«Τὸ εἶχον ἐκτοτε προσφορῶν δι' ὑμᾶς· εἶχον σκοπὸν νὰ σας τὸ προσφέρω ὡς δῶρον, καὶ ἐὰν ὀλίγον ἀκόμη...»

Ἐλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἔθλιψε μετὰ παραφορᾶς.

«Ἄδρον εἰς ἐμὲ τὸ βιολίον, τὸ πολύτιμον τοῦτο βιολίον! Καὶ ἐγὼ ἠδυνήθη. . . ἦμην φρενοβλαβῆς!»

Ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔλαβε πάλιν τὴν χεῖρά μου, τὴν ὁποίαν ἤθελε ν' ἀσπασθῇ.

Ἦ ταραχὴ τοῦ με ἀνησύχασεν. Ἀλλ' αἴφνης μετεβλήθη. Τὸ πρὸ μικροῦ τόσον ζωηρὸν πρόσωπόν του ἐνεκρόθη· οἱ ὀφθαλμοὶ του προσηλώθησαν εἰς τὸ ἄπειρον.

«Ἀλλ' εἰπέτε μοι, ἠρώτησε, τί συμβαίνει; πρέπει νὰ ὑπάρχῃ λόγος τις, σπουδαῖος λόγος.»

Δὲν ἠδυνάμην νὰ δώσω ἐπαρκῆ ἐξήγησιν.

«Πρέπει, εἶπε, νὰ ἔχη σπουδαιότατον λόγον, πιστεύσατέ το. Ποῖος εἶχε τὸ βιολίον πρὸ ὑμῶν; Ἀφοῦ τώρα ἀνήκει εἰς ἐμὲ, πρέπει νὰ μάθω τὴν ἱστορίαν του, ἐφ' ὅσον τὴν γνωρίζετε. Τὸ βιολίον τοῦτο θὰ ἔχη βεβαίως περιεργὸν ἱστορίαν· ἀορίστως μόνον εἶχτε ὑπαινιχθῆ τὸν τρόπον τῆς ἀποκτήσεως αὐτοῦ. Ποῖος ἐπαιξε πρὸ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ βιολίου τούτου;»

«Πτωχὴ γυνή, Ἰταλίς, ἀκήνησσε, τὴν ὁποίαν ἐγνώρισα πρὸ εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ἐν Βιέννῃ. Ἐπαιξεν εἰς τι ξενοδοχεῖον, ἐγὼ δὲ ἦμην σπουδαῖος μετ' αὐτῆς ἐρωτευμένος.»

«Καὶ πῶς ἀνομάζεται;»
 «Ἀγγελική.»
 «Ἀγγελική; καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς της;»
 «Δὲν εἶχε πατρικὸν ὄνομα, ἀλλὰ μόνον μητρικόν, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εἶχε τὴν ἀδειαν νὰ φέρῃ.»
 «Ἀγγελική—Ἀγγελική», ἐπιθύριζεν ἀφηρημένος.
 «Σὰς κάμνει ἐντύπωσιν τὸ ὄνομα;» ἤρώτησα.
 «Ἦκουσα, ὅτι οὕτως ἀνομάζεται ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀκόμη ἀνομάζεται, διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ζῇ ἔτι.»
 «Ἐμάθετέ τι περὶ τῶν οἰκογενειακῶν ὑμῶν υποθέσεων;»
 «Ὑλάχιστα, ἀπήντησεν, οὐδὲν δὲ παρήγορον. Ἐπεσκέφθην ἐν Βιέννῃ τὸν δικηγόρον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἄλλοτε ἐλάμβανον τὴν μικρὰν ἐκείνην συνδρομήν.
 Ἦγνός ἐνὰ μοὶ εἶπε τι μὲ παρέπεμψε δὲ εἰς τὸν ἱερέα, ὅστις τῷ εἶχεν ἐμπιστευθῆ τὸ κεφάλαιον, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἐδίδοε λογαριασμόν. Οὗτος ἀπέφυγε νὰ ἐξηγηθῇ μετὰ πολλὰς δὲ παρακλήσεις μοὶ εἶπε μόνον, ὅτι Ἰταλὶς τις ὑψηλῆς περιωπῆς εἶχεν ἀφήσει πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀδελφῆς της κληροδοτήματι διὰ διαθήκης εἰς τὴν μητέρα μου ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μείνῃ διὰ τὸ τέκνον της, ἐὰν ἀπέθνησκον, ἢ ἐὰν τὸ ἀπεποιεῖτο. Ἡ κυρία ἐκείνη ἀπέθανεν, ὅτε ἤμην τριετὴς τὴν ἡλικίαν. Ἡ μήτηρ μου ἐδέχθη τὴ κληροδοτήμα ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ὥρισε νὰ καταναλωθῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς συντήρησίν μου· ἔπειτα δὲ εἰσῆλθεν ἀπηλιτισμένη εἰς μοναστήριον· ὥφειλε νὰ θεωρηθῇ πλέον ὡς νεκρά. Ὀλίγα τινὰ μοὶ προσέθηκε περὶ τῆς μητρὸς μου: ὅτι διῆγεν ἀλητικὸν βίον καὶ συνετηρεῖτο, ὡς ἐγνώριζα, καί ζουσα βιολίον. Μοὶ ὠνόμασε γρατῖαν τινὰ, ἣτις ἦτο σύντροφός της, καὶ ἣτις ἐγένετο ἔπειτα δεκτὴ ἐν πτωχοκομείῳ ἐν καταστάσει σχεδὸν βλακειᾶς. Ταύτην κατώρθωσα νὰ εὕρω. Ὀνομάζεται Βαρβάρα Οὐσέλη καὶ ἦτο πράγματι τόσο γράφα καὶ μουρᾶ, ὥστε ὀλίγον ἐφωτίσθη ἐξ αὐτῆς. Ἐφλυᾶροι περὶ πριγκιπισσῆς καὶ μουσικοῦ, περὶ διασῆμου κατασκευαστοῦ βιολίων, περὶ βιολιστρίας τὴν ὁποίαν συνώδεε διὰ τῆς κιθάρας καὶ περὶ εὐγενοῦς Πολωνοῦ, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τὴν νυμφευθῇ, καταναλώσας τὴν περιουσίαν του, καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο αἷτις τῆς δυστυχίας της. Ἐν τῷ μεταξύ μὲ ἐνηγκαλίζετο καί με ἐφιλεῖ καὶ ἔλεγεν, ὅτι εἶχον τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ἀγγελικῆς της, ἀλλὰ τὸ στόμα τοῦ Πολωνοῦ. Ἐπειτα πάλιν ἔκλαιε καὶ ᾄδοντο διὰ βιολίον τι, τὸ ὁποῖον ἠγάπα ἢ Ἀγγελική, καὶ τὸ ὁποῖον ἠναγκάσθη νὰ διακῆ τὸν Ὀικονομὸν, διὰ τὸν ἀπομακρυνθῆ ὁ Πολωνός, ὁ ὁποῖος ἀνησυχεῖ τὴν Ἀγγελικὴν. Ἦσαν πράγματα ἀσυνάρτητα, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἠδυνάμην νὰ ἐξαγάγω.»

Αἱ πληροφορίες αὗται μὲ κατέστησαν, ἐνωσιῶν, λίαν σκεπτικόν. Εἶχον ἐνώπιόν μου ἀναμφιβόλως τὸν υἱὸν τῆς Ἀγγελικῆς καὶ ἐγνώριζον τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην νὰ καταστῇ σύζυγός μου, ἢ νὰ ἐμπιστευθῇ τοῦλάχιστον τὸ αἷτιον τοῦ κυλούματος εἰς τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Συγκεινημένος ἔλαβον τὴν χεῖρα τοῦ Μόντη καὶ τῷ εἶπον: «Ἐγνώρισα τὴν μητέρα σας» δὲν ἔχω ἀνάγκην περισσοτέρων ἀποδείξεων νὰ κεραιθῶ, ὅτι εἶσαε ὁ υἱὸς τῆς Ἀγγελικῆς ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνηκέ ποτε τὸ βιολίον τοῦτο. Τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ ἦτο προωρισμένον νὰ καταστήσῃ δυνατὴν εἰς τὸν πατέρα σας νέαν ὑπαρξίν ἐν Ἀμερικῇ.—Δὲν εἶμαι βέβαιος, ἀλλὰ δὲν ἀμφισβᾶλλω περὶ τοῦτου. Εὐχόμαι ἢ βαρεῖα ἐκείνη θυσία νὰ μὴ ἦτο ματαία. Ὀπισθόποτε θεωρήσατε τὸ βιολίον τοῦτο οὐχὶ ὡς δῶρον ἰδικόν μου, ἀλλ' ὡς κληροδοτήμα τῆς μητρός σας.» Τὸν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὸν ἐφιλήσεν.—«Τὸ ἐνέχυρον ἀντηλλάγη καὶ τὸ χρέος ἐξωφλήθη διὰ τοῦ φιλήματος τούτου.»

«Τὸ βιολίον εἶμαι ἰδικόν μου, ἀνέκραξεν ἐν μεγίστῃ χαρᾷ· τὸ ὠραῖον αὐτὸ βιολίον!» Τὸ ἔθλιψεν ἐπὶ τοῦ στήθους του. Μόνος ὁ θάνατος ἦν ἡ μάς χωρῖσθαι.

Μετά τινος μῆνας, περὶ τὸ φθινόπωρον, ἐπιστρέψας εἰς Βερολίον, ἔλαβον ἐπιστολὴν τοῦ Μόντη. Μοὶ ἔγραψεν, ὅτι ὁ πατήρ του ἐπλοῦτισεν ἐν Φλωρίδῃ καὶ ἐζήτησε πληροφορίας ἐν Βιέννῃ περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀγγελικῆς, ἀπήτησε δὲ νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ, διὰ νὰ γείνη συμμέτοχος τῆς ἐργασίας, καὶ, ἐὰν τῷ ἤρθεκε, κληρονόμος τῆς περιουσίας του. Ὁ ἱερεὺς ἐκείνος τῷ ἀνήγγειλε τοῦτο καὶ τῷ ἐνεχείρισε τὰς ἀπαιτουμένας ἀποδείξεις. Ἦδη δὲ ἐσκόπευε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην του πέραν τοῦ Ὀικονομοῦ, λαμβάνων μεθ' ἑαυτοῦ ἐπίσης τὸν προσφιλέστατον βιολίον.

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ἐκ Βρέμης, ἔφερε δὲ ἡμερομηνίαν τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου. Ἰπέσχετο δὲ νὰ μοὶ πέμψῃ νέας ἐξ Ἀμερικῆς εἰδήσεις.

Ἀλλ' οὐδεμίαν ἔλαβον πλέον εἰδήσιν· εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι δὲν ἔπαιεν ἐκεῖνος. Αἱ ἐφημερίδες μετ' οὐ πολὺ περιέγραφον ἐν λεπτομερείᾳ τὸ δυστυχὲς ναυάγιον τοῦ πλοίου «Ὁ Φοῖνιξ», τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Βρέμης μετὰ μεταναστῶν. Ὁ Μόντης δὲν μοὶ εἶχε γράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, ἀλλ' αἱ περιστάσεις μὲ ἐθεβαίωσαν δυστυχῶς, ὅτι ἐβρίσκετο ἐπ' αὐτοῦ. Τὸ πλοῖον ἐκεῖνο κατελήρηθη ὑπὸ φοβερᾶς τρικυμίας, διαρκισάσας πολλὰς ἡμέρας καὶ ἔπαθε σπουδαίως, ὥστε ἤρξατο βυθιζόμενον.

Ὅτε τὸ ἀτμόπλοιο, τοῦ ὁποῖου ὁ κυβερνήτης ἐξέθεσε τὴν γεγονόσ, τὸ συνήτησεν, ἐπλησίαζεν ἤδη νὰ βυθισθῇ. Ναῦται καὶ ἐπιβάται εἶχον ἐργασθῇ μέχρις ἐξαντλήσεως τῶν δυνά-

μεων εἰς τὰς ἀντλίας, ἀναμένοντες ἤδη τὸν θάνατον. Ἡ τρικυμία ἦτο τοσοῦτον σφοδρὰ, ὥστε μετὰ κόπου καὶ δυσκολίας ἠδυνήθησαν νὰ πλησιάζωσιν αἱ λέμβοι τὸ πλοῖον. Πρῶτον μετεβιβάσθησαν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά· ἔπειτα ἦλθεν ἡ σειρά τῶν ἀνδρῶν· ἀλλ' ὁ κίνδυνος εἶχεν αὐξήσει τόσο, ὥστε ἀπηρτίτο μεγάλη ταχύτης καὶ βαρεῖα ἐπιφόρτωσις τῶν λέμβων, ἐὰν ἤθελον πάντες νὰ σωθῶσιν.

Ἡ ἑκείσεως ἀφηγήσειτο ἔπειτα περίπου τὰ ἐξῆς: Μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν ἦτο νέος τις, τὸν ὁποῖον ἄλλοι μὲν ἐξελάμβανον ἐκ τοῦ ὀνόματός του ὡς Ἰταλὸν, ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς γλώσσης ὡς Γερμανόν. Ἐμεινε γενναίως μετὰ τῶν τελευταίων, αἵτινες ἠδύνατο νὰ ἐλπίσωσι σωτηρίαν. Ὅτε κατέβαινε διὰ τοῦ σχοινίου εἰς τὴν ὑπερπεπληρωμένην ἤδη λέμβον, παρετήρησαν οἱ ναῦται, ὅτι ἔφερον ὑπὸ μάλης μέγα κιβώτιον βιολίου. Εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι ὀφείλει νὰ τὸ ἐγκαταλείψῃ. Ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐφιλονεῖον ἀφοσιωμένον μετὰ ζωηρότητος καὶ τέλος ἀνήγγειλε τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν, νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὸ βιολίον. Οὕτως ἔμεινε μόνος ἐπὶ τοῦ βυθιζομένου σκάφους. Μέγα κύμα ἀπέσπασε τοῦ πλοίου τὰς λέμβους, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠδυνήθησαν πλέον νὰ πλησιάζωσιν. Ἦδη ἐβυθίζετο ἡ πρύμνη τοῦ πλοίου ὑπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης, τὰ δὲ κύματα ἀνέβαινον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Τότε ἐφάνη ὁ νεανίας ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα πρὸς τὴν γέφυραν· ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ καὶ ἔθλιψε τὸ βιολίον ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐν τῷ μεταξύ τὸ πλοῖον ἐξηκολούθει βυθιζόμενον. Ὁ δυστυχὴς ἐφάνη τελευταῖον ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὡς εἰ ἴστατο ἐπὶ στενῆς σανίδος· ὑπεράνω τῆς κυματιζομένης θαλάσσης. Ἐπειτα ἐκαλύφθη ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ὁ θάνατος τὸν ἤρπασεν ἔχοντα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τῷ βιολίον, ὑποθέτω δὲ, ὅτι κατὰ τὴν ἐκτίμησίν του ἀπέθανε τοσοῦτον ὠραῖον θάνατον.

Ἦδη ἐτελείωσεν ἡ ἱστορία μου. I. Μ.

ΕΚΑΡΟΜΗ ΣΤΑΝΑΕΥ' ΕΝ ΑΦΡΙΚῃ,

Ὁ Ἀμερικανὸς Ἐρρίκος Στάνλεϋ, ὁ διὰ πολλῶν ἐξόδων καὶ μόχθων ἀνευρών τὸν Δόκτορα Λιβιγκστώνα, παρηγγέλοθ' ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ καὶ ἰδιοκτητοῦ τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης», ἐφημερίδος ἐγούσης παγκόσμιον κυκλοφορίαν, ὅστις κατέβηκε καὶ τὰ ἔξοδα ἀφοσιώσας τῶν ἐκδρομῶν, νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν ἐκδρομὴν πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν πηγῶν τοῦ Ποταμοῦ Κόγκο. Τὴν κινδυνώδη ταύτην ἐκδρομὴν ἐπεράτωσεν αἰσιῶς καὶ πρὸ τινος ἐπέστρεψεν εἰς Εὐρώπην, ὅπου ἠξιώθη μεγάλων τιμῶν ὑπὸ τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου.

Ἡ δευτέρα αὕτη ἐπιχειρήσεως ἀρχεται ἐκ τοῦ μέρους εἰς ὃ εἶχε σταθῆ ἡ Λιβιγκστώνα. Ὁ Στάν-

λεϋ, ὁ τὸ ἔργον συνεχίσας, εἶχεν ἀποπλεύσει ἐξ Ἀγγλίας καλῶς ἐφοδιασμένος, φέρων πολλὰ καὶ τέλεια ὄπλα, ἐν σκάφος μήκους 40 ποδῶν καὶ πλάτους 6, διαλυόμενον καὶ συναρμολόγητον ἐκκόλλως. Τοῦτο ἀπεδείχθη ἀναγκαῖστατον, διότι παρὰ τῷ ποταμῷ, ὃν ὥφειλε νὰ διαπλεύσῃ καὶ ὅστις εἶναι μακρότερος τοῦ Μισισίπι, εὕρισκετο χῶρος ἐξ 80 μιλίων, ὅλωι διατενόμενος ὑπὸ καταρακτῶν.

Ὁ τολμηρὸς περιηγητὴς διήνυσεν 7,300 μίλια· ἐκτὸς δὲ τῆς μεγάλης λέμβου, εἶχε κατασκευάσει 26 μονόξυλα, διότι τὸ πλεῖστον τῆς ὁδοῦ ὥφειλον νὰ διανύσωσιν ἐπὶ ποταμῶν. Εἰς ἕνα ἕκαστον σταθμὸν ἐλάμβανε σημειώσεις καὶ ἐποίει διαφόρους παρατηρήσεις. Ὁ κάουσων ἦτο μέγιστος, διότι ὠδοιπόρουσιν εἰς τὸν Ἰσμερινόν, συγχρότατοι δὲ οἱ πυρετοὶ. Ὡς ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως, ἦν ἀπερρόφησεν, ἐλευκάνθη ἡ μέλαινα κόμη του.

Ὁ Στάνλεϋ εἶχεν ἐριούχα, πανικὰ, ὑαλικὰ κτλ. Αἱ τὴν προτομήν τῆς Α. Καριτοβούτου Μεγαλειότητος τῆς βασίλισσας Βικτωρίας φέρουσαι χρυσαὶ λίραι στερλίνας δὲν χαίρουσιν ὡς φαίνεται, ἐκεῖ ὑπόληψιν!

Τὰ παθήματα τοῦ ἐφημεριδογράφου περιηγητοῦ εἶναι ἀληθῶς ἀνεκδιήγητα. Ἡμέραν τινα, στερούμενος τροφῶν, ἐξῆλθε νὰ ἐρευνήσῃ παρόχθια τινὰ μέρη· διηυθύνθη δὲ με ἐν μονόξυλον πρὸς τινὰ νῆσον, Μπουμπιρίχ καλουμένην, ὡς ἀργότερον ἔμαθεν. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς σωρηδὸν κατήλθον εἰς τὴν ὄχθη καὶ ἐποίησαν σημεία πολλὰ εἰς αὐτόν· τὰς χειρονομίας ἐξέλαβεν ὡς φιλικὰς διαδηλώσεις καὶ ἔπλευσεν εἰς τὴν παραλίαν. Μόλις ἔμεις ἀπέειχεν ὀλίγα θήματα καὶ οἱ νησιῶται ἔπεσαν εἰς τὸ ὕδωρ, ἤρπασαν τὸ μονόξυλον καὶ ἔσυραν αὐτὸ εὐθὺς εἰς τὴν ξηρὰν, πρὸς μεγάλην τῶν ἐπιβαινόντων ἐκπληξίν. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγρίων ἀμέσως ἤρπασεν ἐκ τῆς κόμης τὸν Στάνλεϋ καὶ ἐκράτει αὐτὸν ἀκίνητον· τὰ αὐτὰ ἔπαθον καὶ οἱ ὄπαδοι αὐτοῦ, οἱ δὲ ἄγριοι ἤρχισαν νὰ ὀρχοῦνται, ἐξ οὗ ἐνόησεν ὁ Ἀμερικανὸς περὶ τίνος ἐπρόκειτο.

Ἡ ἀταραξία καὶ ἡ ἐτοιμότης τοῦ πνεύματος ἔσωσαν τὸν ἄνδρα· ἀφοῦ ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους του νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῶν ὄπλων τῶν, ἀπηλλάγη διὰ γενναίου ἀγῶνος τῶν χειρῶν τοῦ ἀγρίου καὶ ἐδήλωσε τὴν θέλησιν νὰ συνδιαλεχθῇ. Οἱ ἄγριοι σίβονται ὀπισθόποτε τοὺς τολμηροὺς, ὁ δὲ Στάνλεϋ διὰ διερμηνείας εἶπεν ὅτι ἐπίτηδες ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν νὰ προσφέρῃ ἐπ' ἀνταλλαγῇ ὑφάσματα πρὸς τρόφιμα καὶ ὅτι προσέδωκε ταχέως διεκπεραιώσας τῆς υποθέσεως. Τὸν λόγον του ὑπεστήριξεν ἐκθέσας καὶ διάφορα ὑαλικὰ, οἱ δὲ νησιῶται τῷ ἀπήντησαν ὅτι μέλλουσι νὰ συνδιασχεθῶσι καὶ ἀπηλθον φέροντες μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰς κώπας τοῦ μονόξυλου.

Ἐξ κρηθλῶν ἄρτι, ὁ δὲ Στάνλεϋ καὶ οἱ δ-

παδοί του έταλαντεύοντο μεταξύ τής έλπίδος του να πορισθίσι τρόφιμα και του φόβου μη φωνεθώσι, κατετρώγοντο δέ επί μάλλον και μάλλον από πείνης. Τέλος δ Στάνλεϋ άπηλείσθη και εις τι σύνθημά του οι συμπλωτήρες ώθησαν τα χείρας εις τον ποταμόν τόν μονόζυλον και επέβησαν αϋτοϋ. Τό μονόζυλον, στερούμενον κωπών, έκινείτο διά τών χειρών τών επιβατών, — χειρών χριστιανιστών αντί κωπών. Ωρμησαν τρία ακάτια προς καταδίωξιν τών φυγάδων, δ ήε Στάνλεϋ άπεφάσισε να πωλήση άκριβά την ζωήν του και πυροβολήσας έφόνευσε τρεις νησιώτας. Ουτοι ήρξαντο βίπτοντες βέλη δηλητηριασμένα, άλλ' άνευ άποτελέσματος, ένώ τόν πυρ του μονόζυλου ειχε φονεύσει ένδεκα Μαύρους και ευθίσει έν ακάτιον. Οι άγριοι ώφειλον επί τέλους να υποχωρήσωσι και δ Στάνλεϋ επέστρεψεν εις τόν στρατόπεδόν του σώας και υγιής.

Τήν επιχειρήσιν ταύτην είχαν αναλάβει από τριών και επείκεινα έτών, ήγαγε δ' αίσίως εις πέρας, καιτοι πολλά ανυπέβλητα άπαντήσας προσκόμματα. Άρκεί να ειπωμεν ότι συνήψε τριάκοντα δύο τακτικάς μάχας και ότι εκ τών 446 άνδρών, εξ ών συνέκειτο δ στρατός του, 35 άπεβίωσαν κατά την δδοιοριάν και 9 κατά την επιστροφήν. Αί στερήσεις, οι πόνοι και οι πυρετοι είχαν άφανίσει τούς δυστυχείς.

Ο Στάνλεϋ πολλάς έκαμην άνακαλύψεις, αι δέ επιστήμαι πολλά άφείλουσιν αϋτῷ.

Ο Έρρικός Στάνλεϋ, γράφει ή «Έφημερίς τών Συζητήσεων», έγένετο δεκτός έσχάτως μετά φανών και λαμπάδων επανακάμπτων εις Κύρωπην. Έκ Μασσαλίας διερχόμενος δ ακάματος και θαρραλέος περιηγητής εζήτησε να ιδη διάφορα πράγματα ανήκοντα εις τόν Λιβυχαστόνα, άνεγνώρισε δέ έν πιστόλιον, όπερ δ ίδιος ειχε δωρήσει τῷ ένδόξω τούτῳ μάρτυρι τής επιστήμης κατά την έν Ujjj συνέντευξίν των και τόν πιλίκου, έν έφωρεν οϋτος τότε μετά χροστών σερρητίων. Ο Στάνλεϋ άμα άφιχόμενος εις Ηαρισίους άπήντησεν εις τόν σιδηροδρομικόν σταθμόν την γεωγραφικήν εταιρίαν έν σώματι και πολλά έξοχα πρόσωπα έν τῇ επιστήμη, την έπιούσαν δέ παρέστη ένώπιον του Προέδρου τής Δημοκρατίας, εις έν εξέθετο πολλάς περιπετείας του κινδυνώδους αλλά γονίμου ταξιδίου του. Τό έσπέρας έδόθη γεϋμα εις τιμήν αϋτοϋ έν τῇ μεγάλη αίθούσῃ του Ξενοδοχείου του Λούδρου δαπάναις τής γεωγραφικῆς εταιρίας, περι τόν τέλος δέ του γεϋματος δ πρόεδρος τής εταιρίας έγερεθείς ειπε πολλά περι τής ιστορίας τής γεωγραφίας, εξέφρασε δέ την χαράν του ότι τέκνον του νέου κόσμου και πολίτης τής Δημοκρατίας τών Ηνωμένων Πολιτειών έλυσε τελευταίον τόν μέγιστον τών προβλημάτων τής άφρικανικής γεωγραφίας, ήτοι την διεύθυνσιν τής κούτης του

Λουαλάβα ή Κόγκο. Οτε δέ προέπειεν εις υγειάν του μεγίστου τών περιηγητών τών καθ' ήμας χρόνων, έπευφημιαί παρατεταμέναι εκάλυψαν τούς λόγους του. Εϋθὺς μετά ταϋτα προσήλθεν δ κ. Βαρδούκ, ύπουργός τής Δημοσίας Έκπαιδείσεως, άποταθείς δέ προς τόν κ. Στάνλεϋ ειπεν: «Βίβθη άνήρ, όστις διά τής δραστηριότητος, του θάρρους και τής καρτερίας έτιμησασε την ανθρωπότητα. Έπιτρέψατέ μοι ίνα σφίγγων ύμιν την χειρα και συγγαίρων ειλικρινώς σας άπονείμω ένταϋθα, έν όνόματι τής Γαλλίας, τας δάφνας αξιωματικού τής δημοσίας εκπαιδείσεως, διακριτικόν σημείον, όπερ τόν ζήνος διδωσιν εις τὰ μάλλον φιλόπονα, άφισωμένα και άφιλοκροδῆ τέκνα του.» Τού ύπουργού τούς λόγους ή συμπληθὺς και εκλεκτή δμήγυρις έχαιρέτησε διά ζωηρών χειροκροτημάτων.

Είς τόν κ. Στάνλεϋ έτι μείζονες εγένοντο τιμαί έν Άγγλία, όπου αι εργατικά δμηγύρις έπρότειναν ίνα άπονεμηθῇ τῷ άμερικανῷ περιηγητῇ ή υψίστη παρ' Άγγλοις και σπανία τιμή διά τής πολιτογραφήσεως αϋτοϋ ως πολίτου του Άστωρ του Λονδίνου.

Τήν επομένην σημείωσιν περι τών ημερών, τών γινόμενων προς τόν ήμέτερον Πανεπιστήμιον υπ' ανθρωπίν του λαού, όφειλομεν εις την αγαθήτητα λογίου συνδρομητοϋ ήμῶν, όστις κολλῶς κόπους κατέβαλε προς τούτο, άναγκασθείς ν' αναληφῇ άπάτας τας λογοδοσίας τών κατ' καιρούς Ημετέρων.

Συγινωητικῆς βοήθειαι προς τόν **ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ**

— Έν έτει 1845 δ Δημήτριος Φάφαλης, ύπηρέτης, προσήνεγκε τόν εκ. δρ. 28.05 λεπτ. μισθόν του.

— Έν έτει 1849, εκληροδότησαν εις τόν Πανεπιστήμιον δ μέν Χ. Δημήτριος Φωτόπουλος δρ. 400, δ δέ Σωτήριος Ταλαντιναιός δρ. 50.

— Έν έτει 1853, αποβιώσας δ λόγιος και πτωχός διδάσκαλος Ηύρος άφῆκεν εις τόν Πανεπιστήμιον υδρόγειον ύπερμεγέθη σφαίραν, υπό του ίδιου φιλοπονηθείσαν. Άλλ' ή οικία, έν ή εκειτο, μη έχουσα ύδραν ίσομεγέθη προς έξαγωγήν, έπαθεν ό,τι τὰ δαρδάνεια τείχη, ως έν τῇ λογοδοσίᾳ του αναφέρει δ τότε πρόεδρος μακαρίτης Η. Άργυρόπουλος, έπαθον εισαγόμενου έντός αϋτῶν του Δουρσιου Ιππου.

— Έν έτει 1854, δ εκ Τριπόλεως Ιωάννης Κατριμάζης, σκυτοτόμος τόν επάγγελμα, εκληροδότησεν εις τόν Πανεπιστήμιον την οικίαν αϋτοϋ και διάφορα πράγματα τέχνης.

— Έν έτει 1856, δ κατά την εποχήν εκείνην έφημέριος τής εκκλησίας τών άγίων Θεωδῶρων κατέλιπεν εις τόν Πανεπιστήμιον δρ. 200.

— Έν τῷ αϋτῷ έτει, δ εκ Μετσόβου τής Ηπειρου, έν Άθήναις δ' αποβιώσας Δημ. Γ. Όκασι, άκονιστής Ξυραφίων, εκ τής πενιχῆς περιουσίας, τήν όποιαν εις τούς συγγενεις του εκληροδότη-

σεν, έντειλατο και έδόθησαν υπ' αϋτῶν εις τόν Πανεπιστήμιον είκοσι δραχμαί.

— Έν τῷ αϋτῷ έτει, δ δημοδιδάσκαλος Μηλάοντας, οϋ άγνωσμεν τόν όνομα, έδωρήσατο τῷ Πανεπιστημίῳ δρ. 200 εκ τών μισθῶν του.

— Έν έτει 1866, δ εξ Ήπειρου Γεώργιος Ψύφας διέθικεν ύπερ του Πανεπιστημίου την κατά την συνοικίαν άγ. Νικολάου του Ραγκαβά οικίαν αϋτοϋ, εξ ής έλάμβανε τούτο 70 δραχμάς μηνιαίως εξ ένοικίων.

— Έν τῷ αϋτῷ έτει, δ ίερεύς Έμμαν. Σταμουλίδης κατέλιπεν εις τόν Πανεπιστήμιον διά διαθήκης δρ. 50.

— Έν έτει 1868, δ εκ Παξῶν Θεόδωρος Πέτρος, θανάτῳ έν Ρενίῳ τής Μολδαβλαχίας και καταλιπόν περιουσίαν 489 μόνον άργυρών ρουβλιών, εκληροδότησεν εις τόν Πανεπιστήμιον 5 καισαροβασιλικὰ φλωρία.

— Έν έτει 1870, ή χήρα του φανοποιου Ιωάννου Κανούζη ή Στρούμπου, έν Σύρω αποβιώσαστος και διά διαθήκης άφῆσαστος τόν ήμισυ τής περιουσίας του εις τόν Πανεπιστήμιον, όπως εκ τής προσόδου αϋτοϋ συντηρῶνται δύο πτωχοί μαθηταί του Πολυτεχνείου ή τών Γυμνασίων Άθηνών και Σύρω, έν ή σύζυγός του προσήργετο εις δαϋτερον γάμον, προσέφερον αϋτη 6,000 δραχμών, όπως τόν Πανεπιστήμιον άποστή παντός δικαιώματος, άφειθῇ δ' αϋτη έλευθέρα να πράξῃ ό,τι άν θελήσῃ πλην τόν Πανεπιστήμιον άπέριψε τόν τοιοϋτον συμβιβασμόν.

— Έν έτει 1871, δ έν Αίγιαλῷ τής Κεφαλληνίας ταχυδρομικός επιστάτης Σ. Δ. Ζερβίς έδωρήσατο εις τόν Πανεπιστήμιον κατά μήνα εκ τής χορηγουμένης ταχυδρομικῆς δαπάνης δέκα δραχμάς.

— Έν έτει 1872, δ κρειωπόλις Ιωάννης Βαρόκας άφῆκε διά διαθήκης εις τόν Πανεπιστήμιον τόν 1/2 τής περιουσίας του, ανερχόμενον εις δραχμάς εκατόν περίπου χιλιάδας!

— Έν τῷ αϋτῷ έτει ή εξ Ύδρας ύπηρέτρια Κιάρρα Άντωνίου Γκάτου, αποβιώσασα έν Πειραιεί, άφῆκεν εις τόν Πανεπιστήμιον διά διαθήκης 200 δραχμάς.

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ 18 ΚΑΙ Ο ΒΑΣΙΛ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

18 Μαρτίου ανηγορεύθη Βασιλεύς τών Έλλήνων ο Γεώργιος.

18 Οκτωβρίου ήλθεν εις Άθήνας.

18 έτών ήτο, ότε έν έτει 1863, οϋτινος οι αριθμοί προστιθέμενοι άποτελοϋσι 18, άφίκατο έν Έλλάδι.

18^η εβδομάδα από τας σκηνάς του έν Άθήναις έμφυλίου πολέμου.

18 δις άκριβώς έτη από τής έν Νεοκάστρω ναυμαχίας, καθ' ήν έστερεώθη ή ανεξαρτησία τής Έλλάδος.

Τό όνομα αϋτοϋ Γεώργιος Χριστιανός από 18 σύγκεται γραμματα.

Ο τίτλος αϋτοϋ «Βασιλεύς τών Έλλήνων» 18 περιέχει γραμματα.

Τό όνομα τής Βασιλίσσης «Όλγα Κωνσταντινόβνα» από 18 άποτελείται γραμματα.

Ο πατήρ αϋτοϋ εγεννήθη τόν 1818, όπερ άποτελείται από δύο 18 και του δλου οι αριθμοί άποτελοϋσι 18.

Άλλα και τόν έτος 1854, ιστορικόν διά την Έλλάδα, έχει αριθμούς οϋτινες προστιθέμενοι άποτελοϋσι τόν 18.

Επειδή δέ ο αριθμός 18 καταναῖ καθαλιστικός, ήτοι προφητικός διά την Έλλάδα και την βασιλείαν του Γεωργίου, έπεται ότι λυόμενου ήδη του Ανατολικου ζητήματος, αντικατασταθήσεται ο τίτλος διά του 18 επίσης γραμματα εχοντος νέου «Αυτοκράτωρ Ανατολής» και ή αϋτή Άθηνών όνομασθήσεται Κωνσταντινουπόλεως, λέξως 18 περιλαμβανούσης πάλιν γραμματα.

[Φωνή τών Έπαρχιών].

M.

ΕΚ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Μηδέποτε λησμονει τας έν τῷ παρελθόντι μεταμελείας σου.

Θυσίαζε πάντοτε τὰ παρὸν χάριν του μέλλοντος.

Πείσον σεαυτόν, ότι μόνος τρόπος, δι' οϋ δύνασαι να ζήσης δωσαϋόν έλυπος, είναι να άδιαφορής εξ ίσου διά τε την ήδονήν και την λύπην. Τήν λύπην αισθάνεται πλείστον, όστις πλείστον εγνωρίσε τί έστιν ήδονή.

Θεώρει καθήκόν σου να προσκτάσκι και να διατηρής μόνον τὰ μέσα εκείνα, δι' ών ως όλόν τε ώφελιμώτερος θέλεις φανῇ.

Μηδέποτε, σπεύδων λίαν προς ώρισμένον σκοπόν, παραμέλει την πρόσκτησιν τών χρησίμων μέσων, διότι άλλως θέλει ελθῇ καιρός, καθ' έν θέλεις αναγκασθῇ σαι έν τῷ δέοντι παρημέλησας να ζητῆς να αποκτήσης ότε έσται δύσκολον ή ελως αδύνατον.

Μη λησμονει, ότι έν πλείστοις ή άποτυχία μόνην αίτίαν έχει τόν φόβον τής άποτυχίας.

Υπερ πᾶν άλλο πολύτιμον πράγμα φρόντισε να αποκτήσης φίλον, όστις να έχῃ τόν θάρρος να σοι υποδεικνῇ τὰ ελαττώματά σου.

Μηδέποτε κρίνε μακρόθεν περι τών ανθρωπών.

Μηδ' επί μίαν ήμέραν ανάβαλλε να διορθώ-

σης κακὴν ἔξιν. Καὶ μία μόνη ἡμέρα ἐνισχύει αὐτὴν καὶ καθιστᾷ ἐπὶ μᾶλλον δυσσπόσειστον.

Προσπάθει νὰ μὴ παρέχῃς ὕλην εἰς τοὺς εὐα-
ρεστομένους νὰ κατηγορῶσιν. Ἔσο βεβαίως, ὅτι οὗτοι εἰσι πολλῶ πλείονες ἢ ὅσοι πιστεύεις.

Πάντοτε ὑπισχυοῦ ἥττον ἢ ὅσον σκοπεύεις νὰ ἐκτελέσῃς.

Μηδὲν τῶν καλῶν θεωρεῖ δύσκολον, πρὶν ἢ δοκιμάσῃς νὰ ἐκτελέσῃς αὐτό.

Ἄντι νὰ ἐρωτᾷς τί λέγει ὁ κόσμος περὶ σοῦ, ἐρώτα σεαυτὸν τί λέγει περὶ τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὧν τὴν τάξιν (οἷα δὴποτε αὐτὴ καὶ ἂν ἦ) ἦθι-
κῶς ἀνήκει.

Τὸ διὰ λόγων ἐπιδεικνυσθαι συγχωρεῖται εἰς τοὺς φρονίμους μόνον ἂν ἐπιθυμῶσι νὰ φαίνων-
ται κατώτεροι ἢ ὅ,τι εἶναι. Ἡ ἐπίδειξις, ὅσον τε-
χνικὴ καὶ ἂν ἦ, σπανίως δύναται νὰ κατορθώ-
σῃ τι πλέον τούτου.

Μὴ πιστεύς εἰς χεῖλη, μαλιθῶντα πάντοτε καὶ εἰς πάντας. Ἡ πράττουσι τοῦτο καθ' ἕξιν, ἢ δὲν εἶναι εὐλακρινᾶ.

Ἐκ τῶν γνωρίμων σου καὶ οἱ μάλιστα ἀγα-
πώντες σε πολλάκις πᾶ λησιμονοῦσι* σπανιότατα ἕμεις ὅσοι συνηθίζουσι νὰ κατηγοροῦσι.

Μηδένα ἄλλον νὰ θεωρῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀληθῆ
κρίβρον σου πλὴν τοῦ ἑρθεῖο Ἰόργου.

Τὰ κάτωθι δημοσιεύματα τρία ἀμέτιστα ἐλήφθησαν ἐξ ἀνευρέτου συλλογῆς τοιούτων, ποιηθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀγ-
γέλου Βλάχου τῆς αἰτήσεως τοῦ πρὸς διὰ θῶσιν τῶν ἑλλη-
κῶν γραμμάτων Συλλόγου, ὅπως ἔδωκται ὑπὸ τῶν μαθη-
τῶν τῶν παρ' αὐτοῦ συνεστημένων σχολείων. Παρεκαλέ-
σαμεν τὸν ποιητὴν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν Ἑ σ τ ι α ν τὴν
δημοσίευσιν τῶν ἐπομένων τριῶν, πιστεύομεν δὲ ὅτι θέλει
εὐχαριστήσῃ αὐτὴ τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστους.

Σ. τ. Δ.

Ἡ μικρὰ Ἑκκλησία.

Εἰς τὸ βουνὸ φηλᾶ ἐκεῖ
εἶν' ἐκκλησιὰ ἐρημικὴ
τὸ σημαντὸν τῆς δὲν κτυπᾷ . . .
δὲν ἔχει φάλη οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανόλι θαμπερὸ,
καὶ ἕνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχῶ
τὸ ἐκκλησιᾶκι τὸ φτωχῶ.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης ἄν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾷ,
καὶ μὲ εὐλάβεια πολλὴ
τὸν ἄσπρο του σταυρὸ φιλεῖ.

Ἐπάνω ἄσπρον σταυρὸ ἐκεῖ,
εἶνε εἰκόνα μυστικὴ!
μ' αἶμα τὴν ἔγραψε ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεύει ὁ λαός.

Εἰς τὴν σελήνην.

Ἦν βλέπω τὴ μορφή σου
φεγγάρι μου χλωμῶ,
τὴν χάρι τὴ δική σου
κ' ἐγὼ ἐπιθυμῶ.

Τὴν ἔντροπαλή σου νάχω
ἦθελα εὐμορφιά,
νὰ περπατᾷ μόνιχο
μ' ἀστέρια συντροφιά.

Νὰ φαίνομαι τὸ βράδυ,
νὰ σβῶνω τὸ πρῶτ',
νὰ βροίσκω ἄσπρον ἀκατάδι
δροσοῦλα καὶ πνοή.

Νᾶμαι χρυσὸ φανᾶρι
ἄσπρον μαθρον ἀβρανῶ,
καὶ τοῦ βοσκαῖο λυχνᾶρι
ἐπάνω ἔς τὸ βουνῶ.

Παρηγοριά νὰ χύνω
ἔς ἐκείνον ποῦ πονεῖ,
καὶ σὺντροφος νὰ γίνω
ἔς ἐκείνον π' ἀγρυπνεῖ.

Νὰ φέγγω ἔς τὸ κρεβάτι
ποῦ μένει σκοτεινῶ
καὶ τοῦ φτωχοῦ τὸ μάτι
γλυκᾶ νὰ τὸ σφαλῶ.

Αὐτᾶ, γλυκὸ φεγγάρι,
αὐτᾶ ἐπιθυμῶ,
μὲ ἔχεις σὺ τὴ χάρι,
φεγγάρι μου χλωμῶ.

Ἡ νέα Ἑλλάς.

Ποῦ ἡ νέα εἶν' Ἑλλάς; ὅπου Ἕλληνα εἶνε.
Ὅπου Ἕλληνας καρδιά
κ' ἑλληνικὴ φωνὴ γλυκεῖα
εἶνε καὶ Ἀθήναι.

Ποῦ ἡ νέα εἶν' Ἑλλάς; ὅπου κ' ἡ ἀρχαία
ἴσου τέχνη κ' ἱστορία
ζῶντα ἔστησαν μνημεῖα,
αἰωνίως νέα.

Ὅπου εἶνε ὁ Στρυμόν καὶ ὁ Ἑβρος ῥέει,
ὅπου Ἰόνη, ὅπου Ἰόσσα
Ἕλληνας λαλεῖται γλῶσσα
κ' Ἕλληνα ἀναπνεῖ.

Ὅπου Ἄϊμος, Ὅλυμπος, Πήλιον καὶ Τίμητη,
ὅπου Πέλος, Πιερία,
«εἶν' Ἑλλάς!» πᾶσα γωνία
φώνημα ἐκπέμπει.

* Ἄν ἐχθροὺς ποτὲ χάρεις καὶ συνθήκη
τῆς Ἑλλάδος μας; τὰ μέλη,
ὦ! νὰ τὰ ἐνώση μέλλει!
τοῦ Θεοῦ ἡ εἰρήνη!

ΛΑΙΟΥΘΕΙΑΙ

* Ἐκατοντάς τόμων δὲν ἠθέλην ἀρκέσει
πρὸς ἀπαρτίωσιν τῶν δεινῶν ὅσα οἱ ἄνθρωποι
ἐπροξένησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Περὶ τούτου
μόνον καὶ οὐδενὸς ἄλλου γίνεται λόγος παρὰ
τοῖς ἱστορικοῖς. Ἀπαρτίωσις τῶν τούτων ἀ-
πανθρωπιῶν καὶ παγκόσμιος ἱστορία εἶνε λέξεις
ἀπολύτως συνώνυμοι.

* Διάσημος γάλλος ἐνεγράφε ἐπὶ τῆς σφρα-
γίδος του τὴν ἐπιγραφήν: «Φοβοῦμαι μόνον ὀ-
σους ἀγαπῶ.» Καὶ τῶντι εἰς τούτων μόνον τὰ
βέλη εἶνε προσιτὴ καὶ τρωτὴ ἢ καρδιά, εἰς δὲ
τὰ τῶν λοιπῶν μόνη ἡ ἐπιδερμὶς.

Εὐτυχῆ ἔθνη θεωροῦνται οὐχὶ τὰ ἔχοντα τοὺς
πλείονας σοφοὺς, ἀλλὰ τοὺς ἐλιγωτέρους ἀγράμ-
μάτους.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ—ΕΥΡΩΠ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ὍΣΟΙ ΠΑΡΗΜΕΝ, 11.